

»Bolezen norih krav« na meji

str. 5

Komitentom banke ponujamo:

- prodajo blagajniških zapisov SKB v tujem denarju za pravne in fizične osebe. Blagajniški zapis vam ohranja vrednost od deviznih prilivov oz. nakupa deviz,
- posojila kmetijem,
- SKB prodaja potovalne čeke v hrvaških dinarjih, ki so vnovčljivi na vseh poštah v Republiki Hrvaški.

SKB BANKA D.D.

VEČ KOT PARTNERJI, VEČ KOT BANKA

VESTNIK

Murska Sobota, 3. september 1992 • LETO XLIV • Št. 35 • Cena 60 SIT

Skoraj nič ni bolj skupna stvar neke družbe kot je to šola — v njeni verigi so namreč dokaj tesno povezani tako otroci kot starši, babice, dedki, pedagogi, sociologi in še kdo je v njej.
1. septembra so šole spet odprle na stečaj svoja vrata. To je prvo novo šolsko leto v samostojni, mednarodno priznani Republiki Sloveniji, ki se je odločila, da bo osnovni temelj njene državnosti demokracija, kakršno pozna razviti svet. S tem je, upajmo, za vedno konec sprege šole z državno ali katero koli drugo ideologijo. Šola mora biti neodvisna od vseh, predvsem pa takšna, da bo v pomoč in oporo mladim pri njihovem oblikovanju oziroma razvoju v svobodne in odgovorne ljudi. Že res, da je oblast zadolžena za njeno financiranje, toda to ji še ne daje pravice, da bi ji bile vzgojno-izobraževalne ustanove podrejene. Denarja vendar ni ustvarila oblast, temveč vsi delovni ljudje. Nekateri primeri glede imenovanja ravnateljev in poimenovanja

Dolga je šolska veriga

šol v Pomurju pa so kljub vsemu pokazali, da želijo imeti oblastne strukture odločilen vpliv pri posameznih odločitvah, ki zadevajo javne vzgojno-izobraževalne ustanove.

Najodgovornejšo nalogo, ki je postavljena pred šolo, ima vsaka kor učitelj. Da bi jo kar najbolj uspešno uresničil, mora biti čim bolj razgledan, zagnan, inovativen... Takšen pa bo, če bo dovolj usposobljen in tudi pravično nagradjen za svoje delo. V šolskih zbornicah se mora »odvijati« nemir zaradi pedagoških strokovnih vprašanj, ne pa predvsem zaradi plač, kot se to dogaja v zadnjih letih. Žal vse kaže, da bo tudi v novem šolskem letu tako, čeprav si šolski minister Gaber tega nikakor ne želi. V juliju in avgustu so se kljub počitniškemu in dopustniškemu času nadaljevala pogajanja med vlado R Slovenije in sindikati podpisniki splošne kolektivne pogodbe za negospodarstvo, ki pa niso dala zadovoljivih rezultatov za obe strani. Sindikat vzgoje in izobraževanja zato spet napoveduje stavko, o čemer naj bi se odločali že takoj na začetku novega šolskega leta. To bo prav gotovo dodatno »vznemirjalo« pedagoške delavce. Najbrž se obeta precej hude krvi tudi v zvezi s pravilnikom o napredovanju učiteljev osnovnih šol v mentorje in svetnike. Odločilno besedo pri tem naj bi imeli ravnatelji. Nekateri se bojijo njihove subjektivnosti; morda tudi upravičeno.

Zelo boleča plat naše obvezne in brezplačne osnovne šole pa je tudi, da je le-ta vse dražja — zaradi visokih cen učbenikov in šolskih potrebščin, s katerimi morajo učenci vedno bolj polniti šolske torbe, pa če res tudi vse nujno potrebujejo ali ne.

Na srečo se v naših šolah marsikaj spreminja tudi na bolje. Gre za nove projekte, kot so tri ocenjevalna obdobja, integriran pouk, opisno ocenjevanje v začetnih razredih, tuj jezik že na razredni stopnji itd. Tudi več pomurskih šol je na tej poti novosti. In prav je tako!

JÓŽE GRAJ

Vse o naj... kmetijah v prilogi na str. 25-32

Kljub suši so buče marsikje dobro obrodile. Zdaj bo treba le še nekaj toplih žarkov, ki bodo posušili semena, iz katerih bo prišlo slastno bučno olje. Foto: N. Juhnov

POLJOOPSKRBA

Trgovina MARIBOR,
tel.: (062) 303-984
Trgovina M. SOBOTA,
tel.: (069) 21-048

Rezervni deli za traktorje
URSUS po ugodnih
cenah!

NAJ... KMETIJA 92

V nedeljo, 6. septembra 1992,
ob 14. uri

PODELITEV PRIZNANJ NAJ... KMETIJAM

NA DOMAČJI MILANA PETOVARJA V BUNČANIH

VAŠKE IGRE	DOMAČE DOBROTE: kvasenice, pollice, krapci	PEČENE RIBE bunčanskih črnih ribičev	VESELICA z ansambлом NOVA LEGIJA

VESTNIK

VREME

Po manjšem poslabšanju v petek, bo ob koncu tedna spet sončno in toplo vreme.

Pregovora

Kakšno vreme je na Lenartovo, tako bo do božiča
O mali maši so lešniki naši.

VESTNIKOV KOLEDAR

- 3. september, četrtek, Gregor
- 4. september, petek, Rozalija
- 5. september, sobota, Lovrenc
- 6. september, nedelja, Angelska nedelja
- 7. september, ponedeljek, Regina
- 8. september, torek, Mali Šmarcen
- 9. september, sreda, Peter-Klaver

PREVIDNO!

»Lapec«
za malega
človeka
str. 8

Peter
Rotar
obsojen
str. 24

»Piskrčki«
pod
državnim
loncem
str. 3

Potrošnik ZVEST SVOJIM KUPCEM

Osebo, obkroženo na fotografiji, ki je kupovala na Potrošnikovem prodajnem prostoru na letnem kmetijsko-živalskem sejmu v Gornji Radgoni, čaka lepa nagrada. Po njo naj pride v **BLAGOVNICO POTROŠNIK** v M. Soboto.

Vse poti vodijo v **Potrošnik**

LASKA bi tudi finančno pomagala razvoju drobnega gospodarstva

Nezaupanje ovira tesnejše gospodarsko sodelovanje

LASKA je avstrijsko družinsko podjetje, ustanovljeno 1880. leta, ki se specializira za izdelavo mesarskih strojev in drugih naprav za mesno industrijo...

Kako je povedal vodja prodaje Laskinih izdelkov za tujino Erhard Krois, že 20 let intenzivno premijajo slovenski trg ter sodelujejo z italijanskim partnerjem...

cije - zagotovila - kar je tudi za nas zelo težko. Če pride k nam zasebni mesar in pravi, da bi želel odpreti majhen obrat in da ima nekaj denarja, nekaj pa naj bi ga financirali...

BERNARDA B. PEČEK

Kam so izginile velike količine mesa, sira in lignjev na meji? Ali vozi-jo čez ozemlje Slovenije tudi poginule živali?

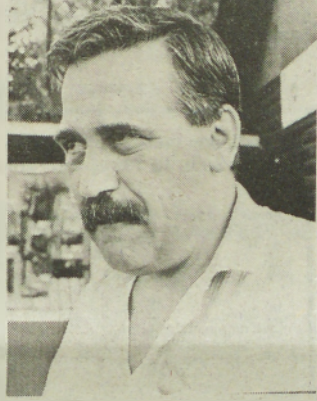
Carina, veterina in »bolezen norih krav«

Kdo lahko pregleduje živino in živilske izdelke, ki potujejo iz Slovenije v drugo državo, iz druge države k nam ali samo » tranzitiraj«, čez slovensko ozemlje? Carina, sanitarni inšpektorji ali veterinarji? Verjeli ali ne: zaenkrat si še vsi lastijo to pravico.

Do podvajanja pa prihaja tudi s sanitarno službo, ki si lasti pravico pregledovanja in jemanja vzorcev živilskih izdelkov. Nihče nima pravice, da sega v zaprti krog delovanja občinske in mejne veterinarske inšpekcije...

lo potrebno sprejemati, ampak pripraviti novo mednarodno konvencijo o sodelovanju na področju veterinarstva, ki pa bo urejala tudi določena področja in postopke na meji s Hrvaško.

Vsi veterinarji, ki delajo pri izvozu, so enotnega mnenja, da je potrebno postopke čim prej poenotiti: prav tako je potrebno poenotiti veterinarsko-sanitarne certifikate za živali živalskega izvora, predvsem pa je potrebno na tem področju zagotoviti medsebojno povezavo in določiti pristojnosti posameznih republiških organov.

V. d. direktor Republiške veterinarske uprave Andrej Lenič

in predmete splošne porabe prevzema sanitarna inšpekcija. To so tri inšpekcije, ki ta trenutek v Sloveniji po predpisih iz nekdanje Jugoslavije opravljajo kontrolno uvoznih pošiljk.

Ali je nevarnost, da se zaradi povečanega prevoza živine prek našega ozemlja okuži domača živalina?

»Glede na to, da Republika Slovenija izdaja tranzitna dovoljenja za prevoz živali in živalskih izdelkov prek Slovenije v druge države, menim, da ta trenutek - če seveda prevozniki upoštevajo določila iz tranzitnega dovoljenja - ni nika-

kršnih težav in možnosti okužbe živali z živalskimi kužnimi boleznimi med temi prevozi. Vsekakor pa bo na področju Slovenije potrebno zagotoviti možnost čim hitrejšega prehoda vseh vrst živali.

V tej nenormalni poletni vročini smo lahko prebivalci mest Gornja Radgona, Murska So-

diterji, ki opravljajo naloge na območju ene carinske izpostave, toliko časa bo verjetno dejansko prihajalo do zastoja v prometu živali. Moram reči, da mi poskušamo s carinsko službo in špediterji - najtežje je s špediterji - vzpostaviti stike in pospešiti vse te postopke na meji, vendar nam do tega tre-

bota in Lendava (tovornjaki z živino voziyo tudi skozi središča mest) videli, da je živina v tovornjakih pogosto že napol poginjena? Kdo je odgovoren za to: šoferji ali dolgotrajni administrativni postopki na meji?

»Naloga veterinarske službe je, da ob vstopu v Slovenijo pregleda tudi tranzitne pošilje, ker pomeni, da izdajamo dovoljenja le za prevoz živih živali, zato je potrebno na meji ugotovljati, če so pogoji iz uvoznih oziroma tranzitnih dovoljenj izpolnjeni. Moram pripomniti, da poteka tranzitni promet živali čez Pomurje iz smeri Poljske, Češke in Madžarske proti Italiji, zato mi zahtevamo, da te živali čim prej potujejo našo državo prav zaradi teh stvari, ki se lahko pojavijo pri prevozu.

Pojavlja se predvsem vprašanje načina nakladanja, nastilja in zagotavljanja napajanja teh živali, vendar menim, da bomo z organiziranjem veterinarske službe v Sloveniji in nabiranjem izkušenj, ki jih do sedaj nismo imeli, kmalu rešili tudi ta vprašanja, ki so povezana predvsem s preprečevanjem mučenja živali med prevozom.

Eden od referentov je oponesel, da se nam smeji vsa Evropa, ker morajo tovornjaki na meji čakati po 24, pa tudi 48 ur samo zaradi neuskladenosti?

»Dokler ne bo prišlo do vsebinske povezave med carinsko in veterinarsko službo ter špe-

nutka čakanja na meji še ni uspelo skrajšati.

V kakšnem smislu si želite tesnejše sodelovanje?

»Torej: jaz mislim, da je osnovna zadeva na tem področju, da se vsi zavedamo, da so na tistih prehodih, kjer svojo službo opravljata veterinarji in carini, vse te službe carine, policije in veterinarne enakovredne in da je potrebno sodelovati. Mislim pa, da zaenkrat v Sloveniji tega sodelovanja še nismo dosegli in da bo potrebno narediti še marsikaj. V nekaterih primerih se pojavljata carina in policija, kot da sta večredni službi, vendar to ne velja. Dokler to ne bo urejeno, ne bo urejen blagovni promet prek meje. Žal moram to povedati, žal.

To se mora urediti na republiški ravni, saj gre tudi za vprašanje gospodarnosti in strokovnosti. Prihaja celo do podvajanja pri pregledih blaga živalskega izvora na meji, ker sanitarna inšpekcija jemlje iste vzorce kot mi. Gre za dvojne stroške. Poleg tega v državah, v katere izvažamo to blago, certifikate ponovno pregleduje veterinarska inšpekcija. Enkrat bi že morali poenotiti in uskladiti te zadeve z Evropo in doreči posamezne pristojnosti upravnih organov. Zdravstvena in veterinarska služba delujeta obe v istem duhu zdravstvene zaščite potrošnikov!«

BERNARDA B. PEČEK

Uresničevanje kolektivnih pogodb v Pomurju

Namesto denarja boni in izdelki!?

S podpisom splošne kolektivne pogodbe za gospodarstvo so v vsakem kolektivnem pričačevali boljše čase. Zdajšnja praksa pa je pokazala, da so delavci zaradi premalo izplačanih osebnih dohodkov in drugih osebni prejemkov razočarani. Dogaja se celo, da v nekaterih podjetjih še vedno niso izplačali regresa za letni dopust ali taksna izplačila. Rešujejo v obliki bonov ali gotovih izdelkov, ki delavci prejmejo namesto denarja. V najbolj kritičnih podjetjih se osebni dohodki izplačujejo z velikimi zamudami, ponekod celo po dveh mesecih.

Kot nam je povedal predsednik pomurskih svobodnih sindikatov JANEZ KOVAC, vodilni delavci v podjetjih še niso dojele položaja, ko bi zaradi premalo izplačanih osebni prejemkov morali izstaviti zahtevni listi in izstaviti zahtevni listi, da bodo za sleherne delavce izplačane osebne dohodke opredeljene v kolektivni pogodbi, podjetja morajo delavcem - do delovnega leta - odplačati delovni dohodek okrog 40 tisoč evrov. Sicer pa je za delavce v pomurskem gospodarstvu in negospodarnosti z uresničenjem kolektivnih pogodb 60 do 65 odstotkov v zadnjih letih izpolnjevanje. Zaradi nezadovoljstva pa so najbolj zadovoljni v soboški in vistržanski Področni inšpekciji Republiške organizacije za izpolnjevanje kolektivnih pogodb v izmenično Mesne industrije in Agromerkurja. Tu so delavci, ki so ob polletju razgovorov na robu rentabilno-

sti, uresničujejo obveznosti iz kolektivnih pogodb le 65-odstotno. Najslabše pa je v približno petnajstih podjetjih v Pomurju, kjer so prav zaradi neizpolnjevanja kolektivnih pogodb na račun delavcev prikazali pozitivno finančno stanje, čeprav bi drugače imeli izgubo.

Torej, nič kaj rožnato stanje v pomurskih podjetjih, ki se ubadajo z različnimi težavami. Marsikatero podjetje prav po zaslugi katastrofalno nizke cene dela še drži glavo nad vodo. Da so plače marsikje nižje, kot je določeno s kolektivnimi pogodbami, pa ne more biti zadostno opravičilo za delavce, ki so se znašli na robu preživetja. Zdajšnja vroča pogajanja med vlado in sindikati pa nehoti v siljuje pomislek, ali ne bi vendarle kazalo v prihodnje določiti drugačne metodologije za oblikovanje delavskih plač. Navsezadnje v zadovoljstvo vseh!

MILAN JERŠE

Mimogrede Na napakah se učimo

Je že tako, da nas v vsakodnevnom življenju pretresajo najrazličnejše neprijetnosti. Ljudje pa smo dokaj različni in tako se tudi odzivamo na napake. Zadnjič se je v našem uredništvu oglasila vidno prizadeta občanka iz Moravskih Toplic, ki jo je močno razburila, da je morala po njenem mnenju plačati previsok znesek za odvoz smeti podjetju Saubermacher - Komunala iz Murske Sobote. Ni se mogla pomiriti in je ves čas zatrjevala, da so jo pri plačilu opeharili in da je zaradi pomote pri izpisovanju njenega priimka morala kar dvakrat nakazati isti znesek.

Seveda smo se oglasili tudi v »prizadetemu« podjetju in skušali v pogovoru z vodilnimi priti do resnice. Ti so nam povedali, da je res prišlo do računovodske napake in so fakturo vodili pod obema priimkoma, kar je posledica nove obdelave podatkov z računalnikom. Pri deset tisoč fakturah se to ne zdi nič neobičajnega, saj kdor dela, tudi greši. Za omenjeno napako so se stranki ustno in pisno opravičili in ji takoj izplačali za 390 tolarjev preveč zaračunan znesek.

Kljub zagotovitvi, da je preveč plačani znesek zdaj izravnal, se omenjena stranka ni dala pregovoriti, ampak je še naprej terjala »svojo pravico«, ki naj bi jo uveljavila s pomočjo odvetnika. Hkrati pa je pripomnila, da vse posode za odpadke vrača podjetju, s katerim noče imeti več nobenega opravka. In to kljub dobromarnemu opozorilu, da občinski odlok terja obvezno odvažanje smeti in da vsako kršitev ugotavlja pristojni inšpektor.

Takšni sta torej obe plati nenamerno storjene pomote pri plačevanju odvoza smeti. Dejali bi: vsakomur pač svoja resnica! Ravno v takem primeru pa je najtežje biti pravičen razsodnik, zato je prav, če se bo zadeva še naprej pogrevala, da to opravijo pristojne službe. Upajmo le, da gre za osamljen primer nezadovoljstva občanke in da bodo posledje zadeve stekle v obojestransko zadovoljstvo. Pri tem pa seveda ne bi smeli pozabiti tudi na kulturni odnos med partnerjema in obojestransko spoštovanje. Razmislimo!

MILAN JERŠE

Po izgubi dela nemškega trga Eureco pred stečajem?

Murskosoboško mešano podjetje Eureco, od katerega so veliko pričakovali, se je znašlo pred resno preizkušnjo. Ob polletju so namreč imeli kar 17 milijonov tolarjev izgube, s čimer se je 57-članski kolektiv znašel v kritičnem položaju. Ta bi lahko postal še slabši, če bo ukinjen moratorij na stečaje. Zato se je vodstvo podjetja odločilo za sanacijo razmer, da ne bi prišlo do najhujšega, stečaja podjetja.

Poglavitni vzroki za visoko izgubo Eureca so zmanjšanje prodaje izdelkov na zahtevnem zahodnonemškem trgu in visoke obresti za najeta posojila. Sanacijski program med drugim predvideva zmanjšanje števila zaposlenih za 13 delavcev; od tega 9 nekvalificiranih, 2 polkvalificiranih in 2 s srednješolsko izobrazbo. Na zboru delavcev je vodstvo podjetja predlagalo tudi

ukinitvev povračila prevoznih stroškov, s čimer se niso strinjali. Do konca leta naj bi tudi ukinili plačilo regresa za malico. Pri tem je bil sprejet sklep, da ga bodo znižali za 50 odstotkov. Dogovorjeno je, da bodo v podjetju ugotovili trajne presežke delavcev v skladu z zakonom o delovnih razmerjih in na tej osnovi izdelali seznam odvečnih delavcev.

M. JERŠE

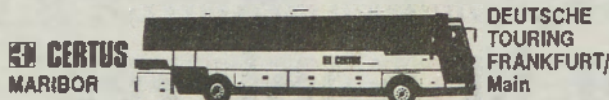
GORIČANKA, d.o.o., prodaja na veliko in TRGOVINA KALAMAR TRDKOVA 54 tel.: 55 141

- NOVOST: ● PIVO IZ ČEŠKO-SLOVAŠKE po zelo ugodni ceni ● PECIVO IZ ITALIJE ● Vsak teden AKCIJSKA PRODAJA

IZ TRADICIJE V KAKOVOST!

Vsak četrtek Vestnik

NOVO NOVO NOVO

REDNA AVTOBUSKA LINIJA IZ RADGONE, LENARTA IN MARIBORA V

München-Ingolstadt

od 3. septembra 1992

Vsak četrtek in nedeljo iz:

RADGONE ob 20.05
LENARTA ob 20.35
MARIBORA ob 21.05

Vsak petek in ponedeljek iz:

INGOLSTADTA ob 19.30
MÜNCHNA ob 21.00

CENA VOZOVNIC

za München: 66 DEM enosmerna
84 DEM povratna
112 DEM povratna (6 mesecev)
za Ingolstadt: 74 DEM enosmerna
102 DEM povratna (5 dni)
124 DEM povratna (6 mesecev)

POPUSTI

- otroci do 2. leta starosti 70%
otroci od 2. do 12. leta starosti 50%
Prtljaga: 3 DEM po komadu

INFORMACIJE IN PREDPRODAJA

- V MARIBORU: Avtobusna postaja (062) 20-061
Turist agent (062) 25-360, 25-361
V SL. BISTRICI: Avtobusna postaja (062) 811-233
V PTUJU: Avtobusna postaja (062) 771-149
Turistična agencija (062) 772-820
V ORMOŽU: Avtobusna postaja (062) 701-189
V LJUTOMERU: Avtobusna postaja (069) 81-331
V G. RADGONI: Avtobusna postaja (Kiosk) (069) 61-971
V L. LENARTU: Avtobusna postaja (062) 724-689
V LENDAVI: Avtobusna postaja (069) 75-002
V M. SOBOTI: Avtobusna postaja (069) 21-515
V RADLJAH: Tur. agencija "Erika" (0602) 71-138
V MÜNCHNU: Deutsche Touring GmbH
Büro München, Arnulstr. 3
Starnberger Bahnhof tel. 089-591824
V INGOLSTADTU: Touring Putnicka Agencija Baccara
g. Ladislava Kokalj
Harderstr. 19 tel. 0841-34167
V NÜRNBERGU: Solo-Reisen, Essenweinstr. 4-6
8600 Nürnberg 70 tel. 0911-221940

Šola...

Kot stalni refren bomo te dni ponavljali: Šola se je spet začela...
Toda za učence osemletke v Fokovih se bo odprla zares šola v ponedeljek, ker graditelji in drugi izvajalci prej niso uspeli končati z vsemi deli pri zgraditvi novega prizidka.

Cetrtošolci OŠ Bakovci pa so uradno končali s počitnicami že 20. avgusta, ko so 'moralci' (tega so bili najbrž veselji) v šolo v naravi. Potekala je v Portorožu, učili pa so se predvsem plavati in raziskovati.

J. G.

Verouk v šoli, k maši drugam

Zahteve večine faranov Razkrižja, Gibbe, Šafarskega, Veščice, Globoke in Šprinca po slovenskem bogoslužju in verouku se zaenkrat še niso uresničile.

Zato so farani globoko prizadeti in razočarani. Kljub vsemu ne mislijo odnehati. V soboto zvečer so imeli nov protestni shod v osnovni šoli.

se dogovorili, da bodo ob prvem naslednjem zasedanju slovenske skupščine v Ljubljani pripravili mirno protestno zborovanje, na katerem bodo širšo slovensko javnost seznanili s svojim položajem in zahtevami.

»Slovenski verniki si samo želimo, da imamo v svoji lastni državi zagotovljeno eno od temeljnih človekovih pravic, da verske obrede, svete maše, versko vzgojo in drugo versko življenje opravljamo v svojem maternem jeziku.«

JOŽE GRAD

Drugačno kmetijsko šolstvo

V prejšnji skupni državi Jugoslaviji se je tudi Slovenija podredila novemu konceptu kmetijskega šolstva, ki se je precej oddaljeval od prakse v Zahodni in Srednji Evropi.

Sedaj ko je Slovenija samostojna država - procesi drugačnega razmišljanja pa so se začeli že prej - je prevladalo spoznanje, da je bil to zgrehen koncept kmetijskega šolstva.

družinska kmetija in temu primerno je potrebno organizirati tudi kmetijsko šolstvo. Kateri so osnovni cilji? O njih je na posebnem posvetovanju (v soboto) v okviru mednarodnega kmetijsko-živilskega sejma v Gornji Radgoni govoril prof. dr. Jože Osterc,

prejšnji minister za kmetijstvo. O izkušnjah tovrstnega izobraževanja pa sta spregovorila tudi Otmar Tauschman iz Avstrije, Adriano Macari iz Italije. Prvi cilj je v glavnem usposobiti kmetijske šole uvesti tudi predmet gozdarstva, kajti dobre metode gozdarstva, kajti dobre metode gozdarstva, kajti dobre metode gozdarstva...

Pihali smo mehurčke in vmes tudi prepevali. Zakaj prav mehurčke? Zato, ker smo nastopali na Mehurčku v Radencih. In zakaj smo prepevali? Zato, ker smo nastopali na festivalu otroške pesmi. Bilo je super!

Foto: nj

Dopisujte v Vestnik

»Grešniki očiščeni brez pokore... pravični posvečeni brez ljubezni...« (Blaise Pascal)

Politični esej

Na rob ideološki ekskluzivnosti

Tako politično bipolarnost, kot smo ji pričeli v R Sloveniji leto dve po osamosvojitvi, lahko izsledim v knjigi Krščanstvo in marksizem, pokojnega filozofa-teologa Janeza Janžekoviča, ko se je pisalo leto 1976 in jemlje avtor v precep medvojnje in povojne dogodke nazorske in vsebinske narave na relaciji komunizem-Cerkev.

vseh kmetih) v zgodovini ni čutil drugega kot manjvrednost, zaničevanost, zato verjamem v Imrijev citat. Ne verjamem pa Emriju, ki je po prenoviteljskih zapovedih zoper cinizem, a samo v enem stavku dvakrat kulturno (cinično) obračunava z »razrednim sovražnikom!«

Po Janžekovičevi klasifikaciji se komunizmu zoperstavlja cerkvena ideologija, ki je na institucionalni ravni enako rivalska. V zgodovini Cerkev smo bili priče EVANGELIZACIJE S SILO - s križem v roki - , pozabljač, da je evangelijsko sporočilo sporočilo miru v službi ljubezni in evangelijski mir le v korelaciji z nenasiljem.

večkrat ponovljeno gesto UBOJEV (ZLO-ČINI)! Avtor Umiranj na obroke spoznava: »Pametni fantje, da so se zatrapali v šport. Laže bodo živeli, če bodo samo športni in nikoli POLITIČNI FANATIKI!« Prav ta fanatizem je postajal »godača strupena slina«, saj so komunisti definirali: nič ni tako SVETEGA, da ne bi bilo PRESE-ZNO! Bojan Štih pa takole: »Kdo bi verjel, da bo tudi naša revolucija ŽRLA LASTNE OTROKE?« Čemu torej? Ker vsaka revolucija nasilno (radikalno) posega v spremembo nekoga sistema, trga njegove tradicionalne vezi, s silo uveljavlja nekaj novega, se ob tem sooča z odporom in neko svojo »ogroženostjo«, zato postaja še bolj radikalna in nasilna, se zapleta v začaran krog sovraštva, nasilja (v pomnoženi obliki) - torej postaja AGRESIVNA - TIRANSKA!

V novejši zgodovini (večstrankarski sistem) smo znore svetne in posvetne družbe priče: medsebojnimi mržnjam, etiketiranjem, revanšizmu, diskvalifikacijam, agitiranjem je svojev pravi drugoga neprav. Cilj takega ravnanja je le en - TRON; polastiti se OBLASTI. »Šta po oblasti je najstarejša bolezen.« pravi Voltair.

note Cerkev na eni in »socialistične družbe« na drugi strani, bodočim rodovom pa zapustila turobno dediščino in močno skaljene medsebojne odnose. Nekdo bo pristavil, da je vse to zgodovina (preteklost). To je res. Vendar je tak izrek najmanj dvakrat problematičen. Prvič, ker z zamolčevanjem zgodovinskih dejstev dobi povzročevalc le-teh moralno potuho, človek (ljudstvo) pa nemoralni nauk za vnaprejšnj, drugič pa pomeni uteho za »izvajalca« takih in podobnih zlih dejanj - brez priznanja KRIVDNO-STI. Zmeraj se rodi krivica, kadar krivice iščejo krivci, in krivci so zmeraj samo PREMAGANCI. »Ni prav, da grešnikov nihče ne spove. Ni prav, da jim nihče ne naloži pokore. JAVNE POKORE! To so prve klice moralnih privilegijev - etične korupcije!« (Torkar).

Štefan Smej pravilno odgovarja Emriju na njegova natolcevanja. PRENOVITELJ SE ZAKOLJE SAM - v sebi mora zaklati tisto, KAR JE BIL, KAR JE POČEL! Dodajam: v nekem smislu se mora zaklati tudi KRŠČANSKI DEMOKRAT, krščanski socialisti, vsak, ki v ožjem pomenu te besede politično deluje! Zakaj? Predsednik Kučan o politiki pravi, da je umetnost možnega, torej ne najboljšega, najbolj etičnega, najbolj po »meri človeka«; zato pod krinko krščanskega etosa politično delovati

- pomeni vladati ne najboljše, ne najbolj po meri človeka - torej NE-ETIČNO! Če poskušam to enačbo poenostaviti, pridem do sledeče rešitve: Kučan in Peterle kot ideologa prenoviteljevo, kršč. demokratov se očitno ne bosta sama »ZAKLALA«, zato se enačba izide le tako, da bo slovenski narod toliko moder in ne bo volil niti Peterleta niti Kučana!

V našem prostoru in času se je pojavila sintagma USTAVITI DERNICO (S. Hribar). Kot konfessionalec (večkrat s težkim srcem), napisem protisintagmo - ZAUSTAVIMO SE! Kdo? Mi verni vendar! Zakaj? Ker nas naš nauk uči: »S kakršno sodbo namreč sodite, s takšno boste sojeni.« Mi ne sprejemamo drugače mislečih (nevernih) zato, ker neinstucionalno - mimo katoliške konfesije gojijo svojo duhovnost (npr. M. Uršič: Romanje za Animo - za dušo)! Resnica ne more biti le v eni lasti. Nietzschejeva filozofska misel in Heideggerjevo mišljenje BITI sta naravnata zoper polastačočo se vlogo zemeljskih subjektov. V našem času filozof T. Hribar - zoper komunizem - boljše, pa tudi zoper Cerkev v njeni polastačevalni vlogi - postavi SVETOST SVETA kot neinstucionalni termin. Pod prizmo te svetosti (biti) - torej sem, sem razumei sprejemanje 55. člena nove slov.

Ustave. Iz človekove volje... STI izvira svobodno ODLOČANJE in etična odgovornost... zločinom dejanjem (za preprečitev... čno negativnim (za negativno... ka škoda je le, da se zaradi... vanja kršč. demokratov... v preambularni... sintagma svetosti... niha pozitivno... ram), da bi se prek... vljenje - super slav, kakor tudi... »številni svojih omni... pisal! Kdor more raz... me!

Travniki človekova... trav, a niti dve nista... ki: zato proč z ideolog... drugače mislečima... IDEOLOŠKEGA boja... v plenitnosti SRC (J. Janžekovič... me!

OPOMBE: Janez Janžekovič... markstem (Mohorjeva... 1976) 2 Igor Torkar: Umiranje... (Cankarjeva... 1988) 3 Bojan Štih: Krivica... zgrade in let... zal, Lj. 1988)

88-letna kolonistka

Tudi Prekmurka ne more iz kože. V Novih Lazih pri Kolečki Reki smo fotografski Vogrinčičevo Alojzijo...

Njeni sorodniki so se »zaprlili« Tako smo ostali sami z kolo. Tako Ano Šalika, povedala je, da je zdrava, da doživlja občutek, da so se navedla. Takoj je prav gotovo drugače, ko bi...

Prekmurka Ana Šalika je razkrila svojo bol: želi si živeti v Beltincih, saj že tri leta ni bila doma. Upamo, da njeni dogodivščine, ker jih je mogoče pripeljati v nase, ki smo...

in hčerka zakoncev iz vasi Cvišlarje. Ago Fašek, ki sta se ustalila v Cvišlarjih... Ludvik Fašek iz vasi Cvišlarje pri Kočevju, sicer pa nekdanji Crenšovčan...

Skoraj vsi »gučijo«

»Pojdite v Cvišlarje, tam skoraj vsi, stari in mladi, govorijo prekmursko.« nam je dejal MILAN KOLMANIČ iz Mlake pri Kočevju...

Napotili smo se torej v prekmursko vas na Kočevskem. To mora biti nekaj zelo zanimivega, če je res tako, kot smo slišali. Treba se je bilo peljati kakeh 5 kilometrov iz Kočevja...

naraščala. Kako neki bo tam? Končno smo prispeli na cilj. Prvi vtis ni bil ravno ugoden, kajti kraj se nam je zdel siromašen. Večina domačij je majhnih in so bolj podobne barakam kot pravih hišam.

Skupino mladih v Cvišlarjih smo skušali preveriti, ali razumejo in tudi govorijo po prekmursko. Malo za šalo, malo zares so nam »gučiali«: »Ka te tak včasem, ka skup spadneš! Odi se, ka ti nekaj poveš! Gruan ti fčesnu v rit!«

Srečanje z Marijo

V kočevski »prekmurski« vasi Cvišlarji smo razdelili nekaj izvodov Vestnika. Ljudje so z veseljem posegli po njih. Tega pa ni bilo treba storiti Mariji Pozderec, saj sta z možem Martinom...

»Sem bralka, ki začne prelistavati časopis od zadnje strani proti prvi. Preden začnem brati resnejše strani in reportaže, pogledam stran z osmrtnicami. Vidim, da jih dajo mnogi svojci, zato zvem za skoraj vse znane in neznanke, ki jih ni več med živimi.«

Marija je za svoja leta dobro ohranjena (je ugotavljal moški del naše skupine). Tudi je bila vseskozi dobre volje, čeprav ima za seboj težka leta življenja, denimo hudo sinovo nesrečo, ko je nihal med življenjem in smrtjo.

Kaj pa naš Prekmurec in Marijin mož Martin? Na Kočevsko je prišel 1955. leta. Prijel je za delo, ki so mu ga ponudili. Bilo je to težaško delo. Srce pa mu je

začelo hitreje biti, ko se je dve leti pozneje seznanil z Marijo, ki je prišla v Kočevje na obisk k bratu Ludviku, potem pa ostala za vedno, saj sta se dve leti pozneje poročila. Martin dela še vedno v kmetijstvu, vendar v rokah nima več ročajev kos, motik, kramponov...

Marija Pozderec nas je v četrtek dopoldne presenetila z najnovejšo številko Vestnika. Tudi mi smo jo z veseljem prelistali, čeprav smo poznali vsebino.

pritično hišico, ki jo prav v tem času nekoliko prenavljata, da bi bila bolj funkcionalna in lepša tudi od zunaj. Torej sta se tudi ona ustalila za vedno, a stika s Prekmurjem nikakor početa prekiniti. Da je tako, dokazujeta s tem, da sta redna naročnika Vestnika, na rojstno pokrajino pa ju spominjajo in opominjajo tudi številne slike z značilnimi podobami iz sveta ob Muri: sončnice, očetova hišica...

Bodo Kočevjarji kmalu jedli tudi bograč?

So prekmurci na Kočevskem vsi samo delavci na tem ali onem posestvu ali zadržanem obratu? Ko je že kazalo, da ne bomo našli tudi kakega gostilničarja, nas je pot pripeljala v vas Mlaka, tam pa v gostišče DUGAR. Primek je že takšen, da diši po Prekmurju. Kaj pa lastnik? Žena nam je povedala, da je doma, vendar je še spal, ker je noč poprej prebil na zabavnem predstavi ob kočevskem jezeru.

Sprejel nas je po običajni prekmurski navadi, kar pomeni, da nam je ponudil prigrizek in

pijačo. Ob tem pa smo malo pokramljali, kako ga je zanesla pot na Kočevsko in kakšno je pravzaprav njegovo gostišče.

Janez, kot mu je ime, se je rodil v Banatu v Srbiji, kjer sta bila njegova starša (oče je bil doma iz Trnja, mama pa iz Mostja) na sezonskem delu. Leta 1949 pa sta se podala na Kočevsko. Tam je potem Janez tudi odrasel in odšel delat v Nemčijo, kjer si je našel tudi življenjsko sopotnico (Cvetko iz Celja). Bil je vajen trdega dela, zato je dobro služil, prihranke pa vlagal v gradnjo nove hiše v Mlaki. Pred 7 leti se je vrnil z družino in se odločil, da bo odprl gostišče. Najprej so pekli v glavnem samo pice in točiče, tako je bilo najbrž za večino še kar zabavno. Dugar res ne bi bil pravi Prekmurec, če si oh tej priložnosti ne bi dal duška, zato ga je naslednji dan bolela glava. Ko pa je zvedel, da ga iščejo novinarji iz Prekmurja, je brž »ozdravel«.

Janez Dugar (prvi z leve) je zaenkrat edini Prekmurec (po starših) na Kočevskem, ki ima gostinski lokal. Denar za novo hišo oziroma gostišče pa je zaslužil v Nemčiji.

pa, da bodo začeli kuhati bograč, le dober recept bo treba dobiti — mi smo jim pripravili gostilno Baranja v Nemčavcih. Ker grede večkrat na obisk v Prekmurje, najraje v Moravske Toplice, to ne bo težko. Lahko se zгоди, da bodo kuhali tudi »bujto re-poa«. In če bodo to zvedeli Prekmurci, ki živijo na Kočevskem, potem se lahko zgodi, da se bo gostov kar trlo.

ce, to ne bo težko. Lahko se zгоди, da bodo kuhali tudi »bujto re-poa«. In če bodo to zvedeli Prekmurci, ki živijo na Kočevskem, potem se lahko zgodi, da se bo gostov kar trlo.

In šla sta po svetu

Ludvik Fašek iz vasi Cvišlarje pri Kočevju, sicer pa nekdanji Crenšovčan, je prišel tokrat dokaj hitro iz trgovine, kot da bi stlutil prihod obiskovalcev.

Mnogi prekmurski kolonisti na Kočevskem imajo ohišnice. Pridelajo ne le zelenjavo, ampak tudi krmo za svoje prašiče in — verjeli ali ne — hkece! Izjema nista tudi Fašleka, ki imata ta čas v hlevu dva prašiča in govejeje pitanca, ki bo tehtal proti koncu leta več kot 600 kilogramov. In tedaj, ko se bo približalo novo leto, bodo pri Fašlekovih ne le prave prekmursko-kočevske kolone, ampak bodo »odrh« še bika. Nekaj mesa bodo morda prodali, glavniko pa si bodo razdelili vsi, ki tako ali drugače pomagajo pri pitanju. Ludvik Fašek se je pohvalil, da ima hlev na skrbi on, takoj pa je pristavil, da krmila kupuje tudi zet.

Fašleka sta torej odšla na Kočevsko, ker v tedanjem času kam drugam nista vedela. Ko bi ostala še kako leto doma, tedaj bi najbrž emigrirala v tujino. Agna brat in sestra sta naredila tako in zdaj sta v Kanadi, Ludvikova sestra pa je v Avstriji. Oba imata sorodnike tudi v Prekmurju, kamor občasno rada prideta. Sicer pa sta tudi ona ohranjela prekmursko narečje.

do 1986. leta. Odteje je upokojenka še ona. Zadnja leta je sicer delala pri prodaji mleka na drohno in vzdrževala, oziroma čistila molzne naprave.

Predsedstvo Skupščine občine Murska Sobota objavlja RAZPIS za podelitev priznanj in nagrad občine Murska Sobota. Skupščina občine Murska Sobota podeljuje priznanja in nagrade podjetjem, zavodom in drugim organizacijam, krajevnim skupnostim, društvom in posameznikom za izredno uspešno in družbeno pomembno delo, s katerim so dosegli nadpovprečne rezultate trajnejšega pomena ter so bistveno prispevali k razvoju in ugledu občine Murska Sobota.

BREZPLAČEN KOMPOST IZ VAŠIH BIOLOŠKIH ODPADKOV Spoštovani občani! Minilo je že leto dni, odkar v mestu Murska Sobota ločeno zbiramo odpadke. Iz bioloških odpadkov je nastal zelo kakovosten kompost, ki je primeren za vrtove, lončnice itd. Odločili smo se, da enega prvih kompostov, ki smo ga skupaj z Vami »pridelali«, tudi skupaj preskušimo.

VZORCE KOMPOSTA, KI JE NASTAL IZ VAŠIH BIOLOŠKIH ODPADKOV, BOMO BREZPLAČNO DELILI NA NAŠEM PODJETJU V KOPALŠKI 2, V MURSKI SOBOTI, IN SICER OD 14. DO 18. SEPTEMBRA 1992 MED 8. IN 16. URO. Vzorci bomo delili, dokler zaloga ne poide. Z vzorcem komposta boste prejeli navodila za lastno kompostiranje, vključno z navodili za uporabo. Zahvaljujemo se Vam za Vašo pomoč pri ločenem zbiranju odpadkov, kajti le tako lahko zmanjšamo gore odpadkov, industriji damo zelo potrebne surovine, zemlji pa kakovosten kompost. S SKUPNIMI MOČMI DO UREJENEGA IN ČISTEGA OKOLJA. Saubermacher-KOMUNALA Murska Sobota

»Lapec« za malega človeka

Z našim ekskluzivnim izdelkom smo se podali najprej v Turnišče. Kako se bo obnesel lapec med »varašanci«? Malo smo se vozili po vasi, nato pa ustavili pri hiši, kjer je zunaj pod brajdami sedela večja skupina ljudi. »Ravno prav!« smo si dejali.

Nato pa, ko smo se jim pridružili, je bilo nekako takole: »Dobro dan! Nekaj zanimivega imamo za vas. To boste gotovo potrebovali pri vaši hiši...« Dve mlajši ženski in moški so nekaj časa le čudno gledali, nato pa se zanimali, kaj neki bi to sploh bilo. »Ampak to morate vendar poznati. Brez tega je življenje težko...« smo skrivnostno nadaljevali. No, končno se je oglasila starejša ženska, ki je mladim pojasnila, da se to uporablja za sezuvanje škornjev ali čevljev. Kako se naš izdelek imenuje, pa se ni mogla spomniti. To je bila sicer gospodinja Terezija Čizmašija. Medtem se nam je pridružil tudi gospodar Jožef in takoj dejal: »To je lapec. Ko sem delal 2 leti v očetovi čevljarški delavnici — to je bilo v letih 1958/59 — smo ga skoraj vsak dan uporabljali. Bil je približno takšen, kot je vaš.« Tako je bila zadeva vsem jasna. Jožef je tudi pokazal, kako praktičen je lapec, z nakupom pa žal ni bilo nič, ker da nimajo takšnih škornjev pri hiši, da bi prišel prav, pa tudi da so še vsi mladi in se lahko pripogibajo. Začetek torej ni bil kdove kako spodbuden.

Morda bo kaj več sreče v Renkoveh, smo se tolažili. Tam smo zavili v neko stransko ulico in kmalu zagledali starejšega moškega, ki je peljal v samokolnicah krompir. Kasneje nam je povedal, da se imenuje VINCI PUCKO in da je star 68 let. Ustavili smo avto in ga brž »napadli« z našim izdelkom. Ko ga je vzel v roke, je takoj dejal, da je to naprava za sezuvanje škornjev. »Kako pa ji pravite?« smo ga pobarali. »Maček,« je odvrnil. »Res?« smo se začudili. »Ne, ne, to je lapec,« se je spomnil tedaj. Začeli smo ga nagovarjati, naj ga kupi, on pa da je predrag in da ga ne potrebuje nujno. »Kako predrag? Poglejte, narejen je iz hrastovega lesa, lepo zlakiran...« Medtem so pristopili še nekateri drugi in se zanimali, kaj neki prodajamo. ANA TOPLAK, stara 67 let, nam je pripovedovala, da so rekli lapec tudi posebni leseni gari, ki so jo uajali na krušno korito, da so potem lahko razgrnili čeznjo prt. FRANC TOPLAK je začel obupati svojo zgodbo, kako je 22 let prevajal s konji radensko, ALOJZ TOPLAK pa o svojem kupinarjenju. Ko je že kazalo, da jih naš izdelek ne zanima več in da bomo spet šli dalje praznih rok, je Vincč segel v žep in nam ponudil za lapca 200 tolarjev. Rekli smo, da je njegova cena 300, on pa je kljub temu vztrajal pri svoji ponudbi in nazadnje smo morali popustiti. Potovalka se je torej začela prazniti. Le tako naprej!

Naša naslednja postaja je bilo Razkrižje. Stopili smo v prodajalno Kmetijske zadruge Kmetovalec, v kateri prodajajo tudi gumijaste škornje — okrog 40 parov jih imajo — in menili smo,

da bi z njimi lahko šel v promet tudi naš lapec. Ko smo poslovovodjo BOJANA HLADNA spraševali, če lahko tudi on nabavlja blago, je odgovoril pritrdilno. Najprej smo mu rekli, da imamo nekaj zanimivega, kar da bodo ljudje zagotovo kupovali. Strinjal se je, da mu pokažemo naš izdelek. Vzel ga je v roke in se rahlo nasmehnil, nato pa začel ugibati, kaj naj bi to sploh bilo. »Če je to kaj za steklenice?« je vprašal. Odkimali smo. Pogledal je še malo bolje in spraševal dalje: »A je mogoče za čevlje?« Ker nam je bil že na sledi, smo mu vse lepo pojasnili in pokazali,

Časi, ko so naši ljudje predvsem mali kmetje delali po cele dneve pri velikih kmetih za liter kislega mleka, si na ta način služili konjsko vprego za kakšen prevoz ali kosili in spravljali seno za vsaki peti ali šesti plastič, so mimo. Nemalo je bilo takih, ki so delali in se preživljali kot hlapci in dekle. Redki pa so bili takšni, ki se jim je uspelo prebiti kam naprej. Nedavno od tega sem prebral izpoved starejšega možaka, ki se mu je uspelo prebiti do vrtnarja. Če postavimo temu ob rob našega »lapca«, ki so ga sicer različno imenovali v posameznih predelih Prekmurja in Prlekije, ima ta predmet poleg svojega praktičnega tudi simbolni pomen. Na eni strani lahko zapišemo, da danes skorajda več ne poznamo tega izdelka, ki ga je poznala skorajda vsaka hiša. Na drugi strani pa bi njegovo različno poimenovanje lahko povezovali s položajem ljudi.

Da smo prišli do »lapca« v takšni obliki, kot vam ga predstavljamo, in se je Lapec z njim podal na teren, se moramo zahvaliti mizarju Štefanu Boroviču, ki se je ob naši ideji potrudil in na terenu vrtal in iskal, da je našel pravega. Toda, kot pravi, da je to le ena od oblik in da so »lapci« živeli v različnih oblikah.

kako naša »naprava« deluje. Povedal nam je, da je doma v Ljutomeru in da kaj takega še ni videl nikjer. Lahko pa bi res vzel od nas 10 kosov, da bi jih poskusil prodati kupcem skupaj s škornji, če mu damo kaj rabata in napišemo dobavnico. Z gotovino nam nameč ne bi mogel plačati. Tu je bilo naše akcije konec, kajti o dobavninah še pomislili nismo. Povedali smo mu torej, da gre le za Vestnikovo akcijo in naj ne zameri, če smo ga tako dolgo vlekli za nos. Veselo se je nasmehnil in vprašal, če lahko kupi zase enega (h)lapca, da ga bo imel vsaj za spomin, če ga že ne bo uporabljal. Rade voje smo mu ustregli. Posloven mož pa je tale Bojan, mar ne?

Kam dalje? Na misel so nam

prišli Bučečevci. Odpeljali smo se torej tja in zavili na dvorišče neke večje kmetije — vsaj zdelo se nam je tako. Medtem ko smo jemali potovalko iz prtljajnika, je stopila na hišni prag gospodinja MARTA KOLBL (to smo izvedeli seveda kasneje) in bila je skoraj nejevoljna, da jo motimo pri delu. Mi pa se kljub vsemu nismo dali kar tako odsloviti in jo začeli nagovarjati, naj vendar kupi naš izdelek, ker ga morajo imeti na vsaki kmetiji. Brez povabila smo stopili v hišo, češ da se bomo že nekako pogodili. »Saj ga imamo nekje na podstrešju. To je zvevec. Ko je živel še oče, ga je uporabljal za sezuvanje »ledernih čevljev«. Spomnim se, da nam je otrokom večkrat rekel: Idi in prinesi mi zuvca. Bil je po-

doben vašemu.« Prosili smo jo, če bi lahko šla na podstrežje in ga nam pokazala, pa je rekla, da ne ve točno, kje je, da bi ga iskala, pa nima časa. Naj pridemo kdaj drugič, če zelimo. Prišli smo torej zastoj, zvedeli pa smo za novo ime našega izdelka. Zdelo se nam je dokaj zanimivo (in praktično). Zvevec...

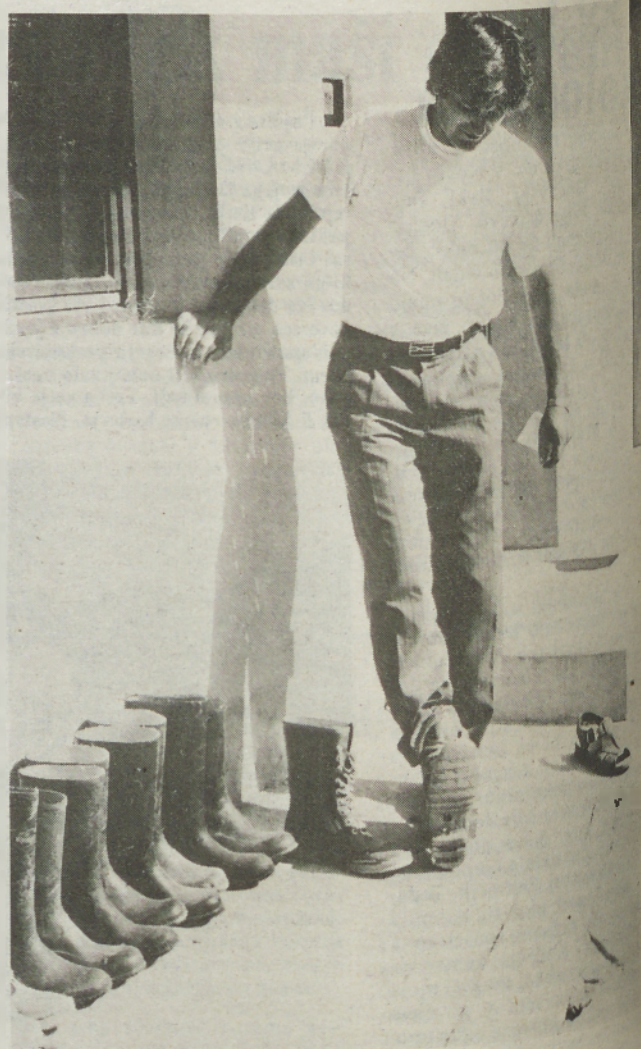
Iz Bučečevcev nas je vodila pot v Turjanec. Tako kot drugod smo se spet najprej malo vozili okrog po vasi, nato pa zavili na dvorišče domačije, kjer so bili zunaj ljudje, da bi lahko hitreje stopili v stik z morebitnimi kupci. Tako smo najprej ogovorili 65-letnega

FRANCA PETOVARJA. Bil je dokaj prijazen z nami in takoj dejal, da je »šuh hanzel« že pri hiši in da se nam zahvaljuje za našo ponudbo. Tudi MIRKO ŠOBER, ki je prav tedaj prišel k njim na obisk iz Spodnjega Kocjana, ni bil pri volji, da bi kupil naš izdelek. Ko je živel še v Spodnji Bačkovi v lenarški občini, so tamkaj prav tako imeli »šuh hanzla«, le da je imel spredaj še lok. S kupčijo torej tudi tukaj ni bilo nič.

Prav gotovo se nam bo splačalo iti še v Mačkovec, kjer so tisti dan imeli srečanje upokojenci iz Pomurja in Porabja, smo sklepali. Starejši ljudje bodo najbrž kupili vse naše (h)lapce, saj bi njim še najbolj prišli prav, da se jim ne bi bilo treba pripogibati pri sezuvanju. Rečeno — storjeno. Kmalu smo bili tam in stopili k prvi mizi. Brez uspeha. Vsi so nam odgovarjali, da so to uporabljali nekoč, sedaj pa nihče več ne nosi takšnih škornjev, da bi potreboval lapeca pri sezuvanju.

Podobno smo slišali pri drugi, tretji in vseh mizah. Naš izdelek bi kupil samo gospod Kerčmar, nekdanji poslovodja Jeklotehne v Murski Soboti, če bi mu ga prodali za 100 tolarjev. Rekel pa je, da ve, da je to izpod cene. Tako malo res nismo nameravali iztržiti. Stopili smo še malo v gostinsko sobo in splačalo se je. ANTON KEREZ iz Vidonce, ki je zaposlen na mačkovskem posestvu, je brž ugotovil, da je naš

uprabljali za sezuvanje gumijastih škornjev, ki jim imajo na posestvu 16 parov, sicer pa ga ni imel doma za okras. Dobro, da ni tudi za nas!

Nazadnje smo poiskali mesto, kjer se na sejmu v Gornji Raabici Dolgo smo ponujali in se pogovarjali z ljudmi iz različnih krajev o našem izdelku. Večina jih je rekla, da je to (h)lapca, nato pa so ga imenovali hanzel, hanzel, hanzek, hanzel in druga imena smo slišali, ki niso niti nismo zapomnili. Prvi, ki nam je bila MARICA iz Maribora. Nato smo se zapletli v pogovore s tremi Avstrijci, ki so nam povedali, da so prišli v Gornjo Raabico iz mesta Soboth, in sicer okrog 90 kilometrov od našega kraja. Ko so ugotovili, za kaj je to ven lapec, se veselo nasmehali, da nekdo prodaja tu to, kar se zanimajo za ceno. 300 tolarjev jim je zdelo malo preveč, 20 šilingov pa so bili pripravljeni dati za enega. Kupil ga je HILBERT PARTL, ki je govornik dokaj lepo po slovensko, pa nam je povedal, da tamkaj nečejo bližnjemu Stifelzicher, nekateri pa tudi felonkel. Preden smo zapustili sejmišče, pa je kupil naš izdelek živni izdelek še sam župan iz Murske Soboti ANDREJ GERENČER. Menil je, da bo lapec v goricah prišel še kako prav. Pa še res je!

izdelek lapec. Kupil ga je in dejal, da če se bo obnesel, ga bodo

Blagoslovitev nove kapele na Kobilju

Lep bogoslužni spomenik na Martinovem bregu

Minuli sta dve leti in pol, odkar so se Kobiljančarji odločili, da bodo na hribu sv. Martina, na mestu, kjer je nekoč stala cerkev, zgradili novo kapelo. V ta namen so imenovali poseben gradbeni odbor, ki ga je uspešno vodil Avgust Gjerek mlajši ob vsestranski pomoči kobiljanskega župnika Franca Halasa. Zahtevnega dela so se lotili resno in odgovorno ter v prelepem okolju sredi vinorodnih trt postavili bogoslužni spomenik. Zgradili so ga s prostovoljnimi delom in prispevki. Pri gradnji kapele so Kobiljančarji opravili nad 2.500 prostovoljnih delovnih ur, številni dobrotniki pa so prispevali sredstva za opremo kapele. Po oceni je kapela vredna tri milijone SIT.

V vročem nedeljskem dopoldnevu so se na hribu sv. Martina zbrali številni Kobiljančarji in

drugi — eni so prišli s procesijo, drugi pa kar sami, da bi se udeležili blagoslovitvene slovesnosti. Zbranim je najprej domači župnik Franc Halas spregovoril o zgodovini Kobilja in bogoslužja, ki ga v svoji župniji opravljajo že 55 let, medtem ko so Kobiljančarji prej spadali v župniji Bogojina in Dobrovnik. O poteku gradnje nove kapele je govoril predsednik gradbenega odbora Avgus Gjerek mlajši, vsebino nove kapele pa je predstavil projektant, prekmurski rojak, dipl. inž. arh. Jože Kovač iz Ljubljane. Zatem pa je novo kapelo blagoslovil in opravil sv. mašo mariborski škof dr. Franc Kramberger. Z novo kapelo, kjer bodo občasno opravljali bogoslužje, se želijo Kobiljančarji odpreti širšemu okolju.

Feri Maučec

Mariborski škof dr. Franc Kramberger blagoslovlja novo kapelo na hribu sv. Martina pri Kobilju. Foto: F. M.

»Narava brez meja«

Okoli 200 udeležencev sobotnega spusta po Muri od Cmureka v Avstriji do Kroga sploh ni vedelo, kdaj so prestopili državno mejo. Tako je bila akcija Narava brez meja resnično »brezmejna« in organizatorji: Društvo za varstvo okolja Pomurja, Mladi Zeleni Slovenije, Mark Tours Gornja Radgona, Brodarsko društvo Krog, Zelena alternativa iz Cmureka in Zelena akademija iz Avstrije si bodo tudi v prihodnje prizadevali pripraviti podobne manifestacije.

Takole so splavili okoli 20 velikih »gumenjakov« in veliko manjših čolničkov v avstrijskem Cmureku. Ko je pozvonil zvonec, pa se je karavana premaknila.

Nekateri so si privoščili skorajda neverjetno udobje na barki, ki pa je splahnelo takoj zatem, ko se je le-ta prevrnila. Veselja in glasbenikov pa Murine brzice niso mogle »prevrniti«.

Po sedemurnem potovanju po z zelenjem obdani in malce pivci iz zvezani Murini strugi so se »POMURŠČAKI« izkrcali pri kroškem bregu in tako kot prvak Zelenih Vane Gošnik se je v Muro zazrl le prava pri ri zadovoljen udeleženec spusta.

Organizatorji se zahvaljujejo vsem, ki so prispevali sredstva za izvedbo spusta, in upajo, da se bodo Radenski, Zelenim Slovenije in Maribora, gornjeradgonskemu turističnemu društvu in Demokrski stranki, soboški ob-

Veselja in glasbenikov pa Murine brzice niso mogle »prevrniti«.

I & S ALADIN

kaj pa jutri?

OHRANIMO NJIHOV NASMEH!

Dragocena so mlada življenja, osrečuje nas brezskrbni nasmeji in razigranost naših otrok.

KAJ PA JUTRI?

Ne more nam biti vseeno, kako varna je njihova prihodnost in kaj vse lahko prinese že jutrišnja pot v šolo, brezskrbna igra z vrstniki ali drobna nepazljivost. Z nezgodnim zavarovanjem predšolskega otroka, učenca ali dijaka poskrbimo, da bodo v primeru nezgode vsaj denarne skrbi odveč.

LETOŠNJE ZAVAROVANJE PRINAŠA MNOGE UGODNOSTI:
-dostopne premije in visoke zavarovalne vsote ob velikem obsegu zavarovanih nevarnosti.
-odlog plačila do 15. 10. 1992 in
-možnost izbire pri zavarovanju dnevne odškodnine z odlogom jamstva 7 dni ali brez odloga.

Ne prezrite podrobnih informacij o letošnjih pogojih nezgodnega zavarovanja, ki jih bo vaš otrok te dni prinesel domov.

INVESTIRAJMO V VARNO ŽIVLJENJE, DA NAS BO OTROŠKI NASMEH RAZVESELJEVAL TUDI JUTRI.

zavarovalnica triglav d.d.

Leto medvedov

V okviru kmetijsko-živilskega sejma je bilo letos kar precej časa, posvečenega tudi problematiki lovstva in divjadi. V petek so se v organizaciji Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano pogovarjali o načrtovani zakonodaji (Zakon o varstvu naravne dediščine) na temo ekosistemska izhodišča v razvoju lovstva (ribištva) s posebnim poudarkom na razvoju družbenega sistema v Sloveniji. V Soboto pa so se zbirali v glavnem lovci, saj le Lovska zveza Slovenije pripravila zanimivo in dobro obiskano okroglo mizo na temo Lovstvo v Sloveniji — večera, danes, jutri.

Lovstvo v prihodnje naj ne bi bila več gospodarska, ampak zgolj naravovarstvena dejavnost; med ljudmi (predvsem pa med lovci) se mora uveljaviti »pozitivna miselnost«, tako da bodo videli v divjadi najprej vrednoto, ki jo je potrebno čuvati in gojiti, ter šele nato žival za odstrel; narava se mora obravnavati in varovati celostno, zato bi morali sprejeti splošen in obvezujoč zakon o varstvu narave, posamezna področja pa bi morali urejati področni zakoni; vrste in število živali morajo biti usklajeni z okoljem. To je le nekaj osnovnih misli s petkovega posveta, kjer so opozorili tudi na nov odnos med številnimi zasebnimi lastniki gozdov in lovci, ki se bo moral čim prej rešiti sprejetjem novih zakonov. Prof. dr. Janez Sinkovec je poudaril, da je velika ovira pri urejanju tega področja preveč emocionalno in tradicional-

no stališče; ker naj bi bilo v prihodnje okrog 280 občin, gozdovi in nasploh okolje ne bi smeli poznati upravnih in političnih meja — osnova za določanje smernic so ekosistemi, določena območja pa razglasiti za gozdove ali območja posebnega družbenega pomena. Seveda bi morali v okviru sedanjega integralnega proračuna oblikovati posebne naravovarstvene sklade ter določiti vlogo na obliko direktnih in indirektnih subvencij.

Peter Suler, predsednik izvršnega odbora Lovske zveze Slovenije, je opozoril, da ima lovstvo v Sloveniji že dolgoletno tradicijo in da je še do pred kratkim edino skrbelo za naravo in živali v njem. Lovci so bili predvsem nemočni pri ohranjanju naravnega okolja tam, kjer so se ločili velikih načrtov izsuševanja in intenzivnega zasajevanja hribovitih predelov s trto in sadnim drevjem. Hubert

Požarnik pa se zavzema, da bi vsaki pokrajini razglasili naravne in krajski parki.

Škoda, da se udeleženci sobotne razprave niso udeležili sobotne, saj bi lahko slišali vsaj s katero zanimivo in zanimivo če mnenje Dejstvo je, da v Sloveniji čez 23 tisoč ljudi, ki dvakrat toliko ljudi, celo lovstvom (po nevhodi cel, ne). To pa je že lepo število živcev. Lovci so predvsem njihova dejavnost spada v pristojnosti Ministrstva za okolje in urejanje prostora, ki jo delijo res pa je, da si delijo prostor z ministrstvom za kmetijstvo. Morali bi ugotoviti škodo, ki jo povzročajo lovci s jskodi z uporabo kmetijskih

Branko Rudič ZLD bo morje pa je opozoril, da morali lovci že sedaj to, kako bodo pomagali, da bo preživela prihodnja mo. Suša je namreč delo tudi naravno okolje, ki si že sedaj le težko najvolj hrane.

BERNARDA B. PEK

NAŠE CENE SO ŠE POSEBNO UGODNE!

trenirke:

- otroške, bombažne samo 1.300 SIT
- bombažne za odrasle 1.700 SIT

kavbojke:

- dizel 1.850 SIT
- lewis 1.610 SIT

UGODEN NAKUP SVILENIH TRENIRK ZA ODRASLE IN OTROKE! Možnost nakupa na veliko!

Za nakup se priporoča: TRGOVINA VERE HORVAT, Žižki 61 a, tel.: 70 211

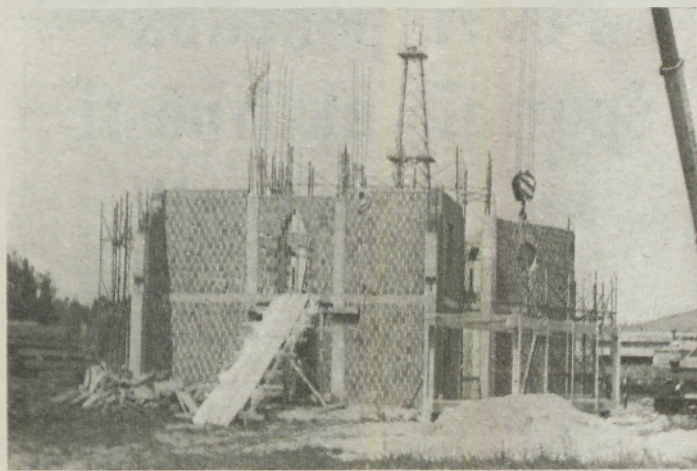

V Petišovcih gradijo novo kapelico

Potem ko so v Petišovcih marca položili temeljni kamen, gradnja kapelice lepo napreduje. Vaščani so postavili zidove, delavci Pom-Grada pa so zgradili šest nosilcev in »venec«. Zdjaj čaka vaščane še delo pri strehi. Denar zagotavljajo s prostovoljnimi prispevki občani, precej so prispevali tudi izseljenci iz Kanade, ZDA, Avstralije in od drugod, svoj delež, in sicer dva milijona tolarjev posojila, pa je priskrbel tudi domača cerkev. V poznejših letih nameravajo urediti okrog 90 arov zemljišča, kjer bo stala kapelica za okrog 250 ljudi. Postavili naj bi tudi zvonik in kapelico, ki bo posvečena sv. Rozaliji, in jo osvetlili z žarometi.

posnetek: J. Ž.

Kapelica, ki je na sliki, je posvečena Mariji Brezmadežni, stoji pa od 1903. leta v Krajni pri Gederovcih. Ob njej je vsako leto v septembru prošenje. Ne dolgo od tega so kapelico obnovili, na novo pa jo je poslikal Mertukov Tinač iz Beltincev.

Foto: F. Ku.

Brhka dekleta iz Dobrovnika

V krajevni skupnosti Dobrovnik že tretje leto deluje skupina mažuretk. Pod taktirko Hilde Baša nastopa 14 deklet, predvsem osnovnošolk, na proslavah v domači krajevni skupnosti, predstavile pa so se tudi v Radencih, Moravskih Toplicah, Veliki Polani in drugod. Dobrovniške mažuretk so izvorno oblečene, škornje pa jim je posodil šolski kolektiv. Obteke, palice in druge »pripomočke« pa si večinoma naredijo same.

Besedilo in posnetek: J. Ž.

Bo tudi letos tako?

Lanski pridelek krompirja je bil obilen, zato pa je bil krompir toliko »težavnejši«. Mnogi so morali vreče s krompirjem kar nekajkrat prelagati na voz in zopet v šrambo. Nekdo se je vsega tega naveličal in svoj pridelek »odložil« kar v naravi. Vsi, ki poznajo, kakšen vonj povzroča gnitje krompirja, si lahko mislijo, kako prijetno »diši« v okolici. Kako pa bo letos? Vse to bomo vedeli že čez nekaj tednov, in če bodo kmetje pri ceni potegnili tako kratko kot pri pšenici, bo...

JAŽ, foto: J. Ž.

Med dvema domovinama

»Bosna je moj rodni kraj. Lep spomin, ki ga je pokvarila vojna. Tam nikoli več ne bo dobro. Kako bi bilo? Kdor bi meni ubil sina, še sam sebi ne bi verjel, da se mu ne bom maščeval. Tudi če bi nekega dne lahko prenehala maščevanja, se bodo ljudje grdo gledali. Dobrota je za vse čase v tej vojni v Bosni umrla. Ej, in kaka dežela je bila to!« govori Stipo Miličević z vzdihom tako iz globine svoje duše, mi molčimo, ogrnjeni z mrakom Prosečke vasi in z občutkom daljave, ki razbija misli: kaj bo z Bosno?

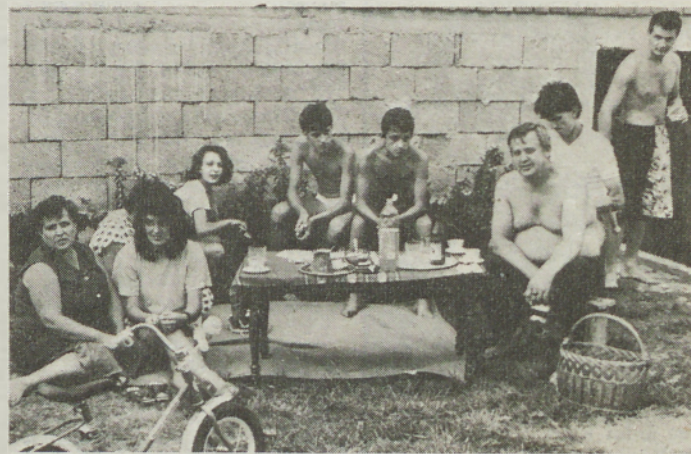
Trajajo dolge minute mučne tišine nad »malo Bosno« sredi Goričkega. Zbrani smo: avtor tega zapisa in 18 njegovih gostiteljev. Pet od njih je ravno tako beguncev. Preostalih 13 je že dolgo tu, so državljani Slovenije.

»Jah...« vzdihuje Stipe v bosanščini in nadaljuje po prekmursko: »Mala Bosna? To je vendarle Prosečka vas. Slovenija. Nekoč, pred dvajsetimi leti sem prihajal sem iz Bosne na obisk k bratu Jozu. Da bi bil on manj osamljen. Zadnja leta sem odhajal v Bosno, na obiske k svojim in hotel nazaj, med svoje tukaj. Kot takrat, ko sem prihajal k Jozu in hotel nazaj v Bosno. Nikoli mi ni žal, ker sem odšel. Navadil sem se živeti s tem narodom. Sedem so to napravili. S svojo dobroto. Saj, vsi smo, razen hčerke Mirjane, rojeni tam, toda počutili smo se, kot bi bili rojeni tukaj. Kakšna pogrebna povorka je bila, ko je umrl brat Anto in kako so nam ljudje takrat pomagali! Ko je umrla mama, jaz sem gradil hišo, mi je sosed posodil denarja, kolikor sem želel, do takrat, ko mu bom lahko vrnil. Ko sem mu vračal, je rekel, da ni treba hiteti, naj si opomorem in vrnem pozneje. To so dobri ljudje. Ne gledajo stvari skozi denar. Hočejo pomagati človeku.

Bratje Jozo, Anto in Stipo so skupaj delali v znani tovarni papirja Natron v Maglaju sredi Prosečke vasi. Zatem je Jozo povabil oba brata. Da ne bi bil osamljen. Začela sta ga obiskovati, leta 1976 pa sta se

z družinama preselila v Prosečko vas.

Nista se torej priselila zaradi nje. Seveda pa niso prišli sem niti, da bi jim bilo slabše. Pa tudi lahko ni bilo. Tam so vsi imeli svoje službe, svoje domove. Tu so nadaljevali iz ene hiše, med-

»Mala Bosna« na Goričkem — del družine Miličević iz Maglaja v Prosečki vasi

Fotografija: Silva Eöri

tem so si postavili vsak svojo. Še prej so dobili delo v Sloveniji. Najstarejši, Jozo, je v pokoju. Stipo je zdaj skladiščnik na Železniški postaji v Murski Soboti. Še dva otroka delata v JCT-ju. Dovolj imajo zase, pomagajo lahko tudi drugim. Tako so, ko je divjala vojna na Hrvaškem, sprejeli medse šest beguncev iz Jankovcev pri Vinkovcih. Ko so ti nenadni gostje odšli, žal ne domov, ampak v Nemčijo in Reko, so prišli novi, pet njihovih Mili-

čevićev iz Maglaja.

»Naj so tu. Gdje celjad nije bijesna, ni kuća nije tjesna...« pravijo Miličevići iz Slovenije.

Med njihovimi novimi gosti je tudi Mirjana. Črni oči. Vitke postave. Rasna lepota. Mlada kot rosa. Šele v teh dneh bo dosegla poletnost.

»Učila sem se za frizerko, hotela sem postati pevka. Vojna v Bosni mi je preprečila snemanje prve avdiokasete,« pravi Mirjana Miličević, zanimivo pa je, da ima tudi Stipova hčerka isto ime.

Mirjana se samo smehla. Si je že našla fanta v Prosečki vasi. Ženitvenih napovedi pa ne daje. Fant res ni grd, toda ostaja izziv — tista neposneta kasetica bosanskih pesmi.

Bosna je njihova domovina Slovenija država. Kaj bo predal? Rojstni kraj je ljubljeno predalec, medtem so v Prekmurju poglani svoje korenine. Dva njhova grobova: stare grobove Ivke in strica Anta. In ali grobovi bolj trdno povezani s tlemi, po katerih hodimo, in tako nestabilnih zibelk, v prvih mesecih našega stoletja s tem svetom?

Miličevići iz Maglaja in Prosečke vasi med dvema domovinama... ISNAM TALLIN

Srečanje

Alkohol mu je postal sovražnik

Šestintridesetletni Franc Režonja iz Filovca, izučeni trgovec, sicer pa dela v zidarski stroki, je eden najbolj delavnih funkcionarjev pri Nogometnem klubu Filovci, saj je v klubu že vrsto let tajnik. Nogomet mu je zelo pri srcu, saj v klubu dela od vsega začetka in je veliko dela opravil tudi pri gradnji igrišča in klubskih prostorov. Je tudi trener mladinskega moštva in delegat. Sicer pa ima za seboj zanimivo življenjsko pot. Kot osemnajstletni fant se je znašel v krogu alkoholikov, kar mu je povzročalo vedno več gorja. Po petih letih »mučenja« se je znašel na zdravljenju v Ormožu. Bilo je to pred slabimi desetimi leti. Tudi po zdravljenju ga je nekaj časa alkohol še mikal, vendar je uspel premagati težave in se začel vračati v normalno življenje. Od takrat, ko se je odločil za popolno abstinenco, nima več napadov, ne holi ga več glava in čuti se tudi bolj urejenega. Danes niti ne pomisli, da bi še kdaj poskusil alkohol, celo zasovražil ga je. Zato zelo težko opazuje ljudi, ki uživajo preveč alkohola. Zelo pa ga tudi moti, da so brezalkoholne pijače dražje

kot alkoholne. Sedaj, ko že skoraj deset let ni poskusil alkoholne pijače in se počuti zelo varnega, je zelo hvaležen družini in zdravniškemu oseb-

ju, ki so mu pomagali, da je premagal hudo bolezen — alkoholizem. Namerava celo napisati razmišljanje o svoji preteklosti, o tem, kako je iz kroničnega alkoholika zopet postal normalen človek, ki pred seboj vidi prihodnost. Franc Režonja je tudi naš večletni dopisnik.

F. M.

Ta znameniti vodnjak smo na filmski trak posneli v Lendavskih gorah. Krajani so s takimi vodnjaki še kar zadovoljni, kajti marsikatera domačija nima vodovoda in je odvisna od vodnjakov. Vodnjak je na ročno zajemanje vode, na verigo, globok deset metrov. Voda je kristalno čista, pa tudi mrzla, da te odžaja. Zlasti pomembno pa je, da vode ne zmanjka sredi največje poletne vročine.

Tekst in foto: J. Ž.

Huda suša na Murskem polju

Leta 1908 je bila na Murskem polju taka suša, ki je niso poznali niti najstarejši ljudje. Dežja ni bilo maja, junija in julija. Deževati je začelo šele 7. avgusta in še ta dež ni premočil nič brazde. Živino ni bilo krme, zato so ljudje bili prisiljeni klati živino doma in meso razprodajati. Tega leta so dobro obrodili edino vinogradi. Na polju hudi suši pa je že 9. novembra zapadlo pol metra snega. Na polju sta ostala repa in zelje.

Jože Makoter

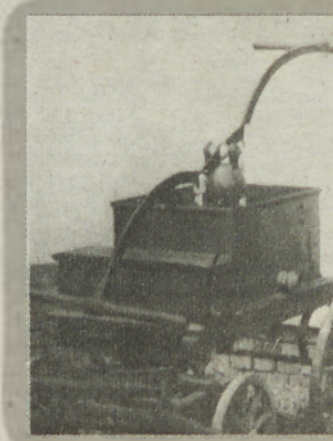
Ne, to ni znani nagibajoči se stolp v Pisi v Italiji, ampak zvonik cerkve v Dokležovju. K sreči se tudi ne nagiba, čeprav slika kaže, kot da bi se; pač pa se je nagnil križ na vrhu zvonika. Prav gotovo ga bodo kmalu namestili na pravo mesto. Tudi pročelje zvonika bodo uredili. Veseli smo, da jih bo k temu spodbudila tudi naša slika.

Foto: J. Ž.

V Nedelci, ki se sestoji iz več zaselkov, imajo več verskih objektov, križev in kapelic. Kapelico, ki smo jo posneli v zaselku Farkasovci, je že dolgo načel zob črna. Kot pravimo, zato bi jo karalo obnavljanje, da bi spet zaživel. V njem je kip Zalostne Matere božje.

Foto: J. Ž.

Gasilci iz Lipe imajo sodobno gasilsko opremo, vendar kmetje niso zavrgli svoje staro ročne brizgalice, ki so jo vozili na bolj oddaljena požarišča v kmetijsko vprego, ko pa je gorelo v domači vasi, so jo vlekli nitroma potiskali ljudje. Zato imajo kmetje v svoji sponzi, s katero so pa bi jo uporabili na gornje...

Foto: J. Ž.

SVET ZAVODA
Osnovne šole BELTINCI

razpisuje delovno mesto

pomočnika ravnatelja

z delno učno obveznostjo. Imenovan je lahko kandidat, ki izpolnjuje pogoje, določene v 137. členu Zakona o osnovni šoli, ima strokovni izpit in najmanj pet let delovnih izkušenj.

Kandidat bo imenovan za štiri leta. Kandidati naj pošljejo vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh po objavi razpisa na naslov: Osnovna šola Beltinci, Panonska 35 b, 69231 BELTINCI.

O izbiri bodo kandidati obveščeni v 30 dneh od objave razpisa.

KOVAČ d.o.o.

Moravske Toplice tel.: 069/48/428
Dolga ul. 103 fax.: 069/48/699

UGODNA PONUDBA

Gorilnik LIBELA OK 1	56.858,00 SIT
Gorilnik LAMBORGHINI ECO 3	47.940,00 SIT
Gorilnik OLYMP VD 30	74.112,00 SIT
Gorilnik WEISHAUP T WL — 15	79.800,00 SIT
Kotlova regulacija »Kovač«	10.300,00 SIT
Kotlova regulacija Ferrotherm	14.700,00 SIT
Digitalni sobni termostat	14.900,00 SIT
Sobni termostat z uro	12.900,00 SIT
Oljna garnitura 06	5.800,00 SIT
Popolna avtom. za regulacijo sobne temp.	43.296,00 SIT
Servis gorilnika	1.950,00 SIT
Servo motor za mešalni ventil Centra, Ferrotherm, Staldtler	13.900,00 SIT

Cene so vezane na DEM.

V ceni sta montaža in prometni davek.

Na vse izdelke dajemo 1-letno jamstvo.

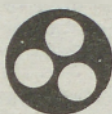
TIGOP, d.o.o., GANČANI 87, telefon: (069) 42 101

- pohištvu na 12 obrokov, brez pologa, 9% letna obrestna mera v DEM, 25% polog, 9% letna obrestna mera v SIT, 20% popust na 3 obroke, brez obresti
- gradbeni material: — armaturne mreže 10 x 6 = 5384 — 9 x 6 = 4975 — 5 x 4,2 = 1736 — 4,2 x 4,2 = 1467, nosilci do 3,60 m stanejo 340 SIT, do 5,60 m 396, do 6,40 m 484 SIT in drugi gradbeni material na tri obroke brez obresti, pri takojšnjem plačilu 10% popusta.

Gostilna SIJARTO ŠPILAK Puconci

Vabi na domače kolone z bujto repo, v petek, 4., do nedelje, 6. septembra!

VABLJENI!

**OBRTNA ZBORNICA
MURSKA SOBOTA**
Titova 5

objavlja na podlagi sklepa izvršilnega odbora in organizacijsko-kadrovske komisije prosta dela in naloge

— TAJNICE — STROKOVNEGA SODELAVCA

Kandidati morajo izpolnjevati naslednje pogoje:
— višja ali srednja šola ekonomske, organizacijske ali druge smeri,
— poznavanje administrativnih del, komuniciranje s strankami, finančna operativa, delo z računalnikom

Delovno razmerje se sklepa za nedoločen čas s polnim delovnim časom, poskusno delo 3 mesece.

Kandidati naj pošljejo vloge s priloženimi dokazili o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh po objavi na naslov: Obrtna zbornica Murska Sobota, Titova 5, za organizacijsko-kadrovsko komisijo.

Kandidate bomo obvestili v 15 dneh po izbiri.

Vestnik tudi ob dežju

agencija za trženje
tel.: 22-403, 21-383, 21-064
telefaks: 22-419

DO PREMOGA HITRO IN POCENI

TRGOVINA ELA VIDONCI dobavlja premog iz skladišča železniške postaje v Murski Soboti — naročila sprejemamo po telefonu 51 170.

V zalogi imajo tudi **cement, apno, maltit in ves drugi gradbeni material.**

V TRGOVINI ELA V VIDONCIH pa je kupcem na voljo tudi vse potrebno za gospodinjstvo — sveži kruh prodajajo tudi v nedeljo.

ODVETNICA TANJA KORAČIN-BOHAR

Spoštovani bralci!
Obveščam Vas, da sem 1. septembra 1992 začela poslovati v prostorih hotela Diana v Murski Soboti, Titova 26, 1. nadstropje (vhod z dvorišča).

URADNE URE:

vsak dan razen sobote od 7.30 do 15. ure, ob ponedeljkih in sredo (tudi popoldne od 16. do 18. ure). Pokličite me lanko po telefonu (069) 25 049.

Pričakujem vas!

SVET GIMNAZIJE MURSKA SOBOTA, Naselje V. Vlahoviča 12, razpisuje skladno s 17. členom Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja dela in naloge

POMOČNIKA RAVNATELJA

z učno obveznostjo v skladu s standardi in normativi po potrebi s temizaciji delovnih mest.

Za POMOČNIKA RAVNATELJA je lahko imenovan kandidat, ki izpolnjuje pogoje za učitelja na srednji šoli in ima:

- visoko strokovno izobrazbo,
- strokovni izpit za področje vzgoje in izobraževanja,
- pedagoško-andragoško izobrazbo,
- 5 let vzgojno-izobraževalnega dela,
- organizacijske in strok. sposobnosti, ki zagotavljajo, da bo s svojim delom pripomogel k uresničevanju smotrov in ciljev vzgoje in to dokazuje s svojim dosedanjim delom.

Izbrani kandidat bo imenovan za 4 leta.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 8 dneh na naslov: GIMNAZIJA MURSKA SOBOTA — SVET ZAVODA, Naselje V. Vlahoviča 12, p. 69000 MURSKA SOBOTA. Prijavljene kandidate bomo o izbiri obvestili v zakonitem roku.

Skupno znanje in izkušnje za boljše kmetijstvo

Začetki delovanja Cinkarne Celje segajo 120 let nazaj, polstoletno tradicijo v tem podjetju pa ima tudi proizvodnja izdelkov za kmetijstvo, ki je danes eden bistvenih sestavnih delov poslovanja Cinkarne. V tem podjetju se zavedajo, da je napredek mogoč le s povezovanjem in medsebojnim sodelovanjem, saj se svet in gospodarstvo kot eden njegovih bistvenih sestavnih delov nenehno spreminjata. Lastnega znanja in strokovnjakov jim v Cinkarni ne primanjkuje, kar potrjujejo že doseženi rezultati. Program, ki je v začetku obsegal izdelavo modre galice in mineralnih gnojil, se je z leti prilagajal potrebam trga in celotni usmeritvi tovarne in sčasoma so ga dopolnili z rastnimi substrati in pomožnimi sredstvi za potrebe vrtnarstva in vrtičkarstva. Po namenu uporabe danes v tovarni izdelujejo sedem specializiranih, gotovih mešanic organskih substratov, tri anorganske soli, še posebno pa je pomembna izdelava pesticidov, kjer zavzema vodilno mesto CUPRABLAU Z.

Kot je na srečanju s kupci, ki so ga pripravili na Mednarodnem kmetijsko-živilskem sejmu v Gornji Radgoni in na katerem so predstavili sodelovanje z nemškim

partnerjem BASF iz Ludwigshafna, dejal direktor Cinkarne Celje Zdravko Flis, je ena od smernic razvoja Cinkarne težnja k razvoju takšnih izdelkov, ki bi bili rastlinam in okolju kar najmanj škodljivi. Popolnost je pri tovrstnih izdelkih tako rekoč nemogoča, kljub temu pa predstavlja obstoječa paleta proizvodov osnovo

Na Mednarodnem kmetijsko-živilskem sejmu v Gornji Radgoni so najodgovornejši predstavniki Cinkarne Celje in firme BASF prvič uradno predstavili sodelovanje med obema partnerjema.

integriranega varstva rastlin, hkrati pa je tudi povod za iskanje ustreznega partnerja. In tega partnerja vidijo v uglednem in svetovno znanem izdelovalcu — v firmi BASF, s katero so že pred skoraj dvajsetimi leti našli skupni interes.

Takrat sicer pri izdelovanju barv, vendar se je sodelovanje sčasoma okrepi, razvilo pa predvsem na področju rastlinskih zaščitnih sredstev.

Cinkarna Celje je bila prvi izdelovalec modre galice v Jugoslaviji in na osnovi bakra so razvijali tudi druga sredstva za zaščito rastlin. CUPRABLAU in PEPELIN sta

preparata, ki sta se že uveljavila na našem tržišču, s firmo BASF pa se dogovarjajo, da bi tudi ona prevzela od Cinkarne osnovne sestavine za ta dva izdelka.

V novi državi Sloveniji je Cinkarna Celje postala ekskluzivni zastopnik

za izdelke firme BASF na tem območju, izbrali pa so paleto 13 izdelkov za zaščito rastlin, ki jih bo že kmalu mogoče dobiti na našem tržišču, obseg vrednosti teh poslov v srednjeročnem obdobju pa ocenjujejo na okoli 5 milijonov nemških mark. Sklenjen partnerski odnos vključuje uvoz izbranih, končno formuliranih sredstev za var-

Cinkarna Celje in BASF na razstavnem prostoru v Gornji Radgoni.

stvo rastlin, ki jih bodo opremili po naših predpisih in prodajali na območju Slovenije. Skupen interes obeh partnerjev je, izbrati takšna sredstva, ki bodo prilagojena razvojnim težnjam na področju varstva rastlin in bodo imela dolgoročno prihodnost. To pa pomeni predvsem izjem-

no prečiščene aktivne snovi, najnovejše formulacije in biološko sprejemljivost preparatov. Čeprav večina preparatov na našem trgu ni novost, so spremembe predvsem v obliki formulacij, ki so okolju in uporabnikom prijaznejše.

Seveda bodo po besedah direktorja Zdravka Flisa sodelovanje med

Cinkarno in firmo BASF krepi in razvijata tudi v prihodnje, saj bodo vsa sredstva, ki jih bodo razvili v Nemčiji, plasirali tudi na naše tržišče in uporabniki bodo tako dobili možnost, da bodo čim prej dobili nove izdelke. Ko govorijo o sodelovanju, pa mislijo tudi na možnosti združene-

ga izmenjavanja znanja z namenom, da čim bolj zadovoljijo končnega uporabnika tako po kakovosti kot tudi količini.

S sodelovanjem pa je zadovoljen tudi nemški partner, saj je direktor firme BASF za območje Slovenije in Hrvaške ugodno ocenil siritve sodelovanja pri zaščiti rastlin. Po njegovih besedah Cinkarna in BASF na nekaterih področjih kmalu uspešno sodelujeta že vrsto let, s prevzemom zastopstva, uvoza in prodaje celotne palete izdelkov pa dosega to sodelovanje nove razsežnosti. BASF se zavzema za gospodarno in ekološko prihodnost kmetijstva, ne teži za porastom njihovih količin, ampak išče sredstva z minimalno porabo, ki bi jih lahko vključili v integrirano varstvo rastlin. Prednost pred vsem mora imeti prehrana ljudi, saj se bo v letu 2025 število ljudi, ki jih bo treba prehraniti, povečalo že na 8 milijard in pol. Ker se kmetijska površina ne povečuje, je rešitev le v povišanju hektarske pridelkov, to pa bo mogoče doseči z usmerjeno preskrbo s hranili in pametnimi ukrepi pri rastlinski zaščiti. K temu pa težijo tako v Cinkarni kot v BASF-u, zato ob sodelovanju rezultati gotovo ne bodo izostali.

Radio MV - Murski val - UKW 94,6 MHz (Dopoldne tudi SV 648 kHz)

5.40 Prebujajte se z nami - danes po domače in z obilico...

5.40 Prebujajte se z nami - tudi v soboto je lahko to prijetno...

8.00 Začnemo nov dan ... 8.30 Horoskop. 8.45 Vilmoš Tkalec...

5.40 Prebujajte se z nami - da bo začetek delovnega tedna vester...

5.40 Prebujajte se z nami - poslušajte, kaj je novega v časopisih...

5.40 Prebujajte se z nami - jutranje kramljanje s podatki o vremenu...

5.40 Prebujajte se z nami - jutranje kramljanje s podatki o vremenu...

TV SLOVENIJA 1 9.05 Srečanje, risana serija. 10.05 Hollywood se jih spomni...

TV SLOVENIJA 1 9.45 Radovedni Taček. 10.00 Lonček, kuhaj. 10.05 Modro poletje...

TV SLOVENIJA 1 10.15 Živ žav. 11.05 O preizkušnji (Lausanne 92). 11.30 Kronika...

TV SLOVENIJA 1 9.35 Sammyjeva super majica, angl. mladinski film. 10.25 Odločitev...

TV SLOVENIJA 1 10.05 Zgodbe iz školjke. 11.00 Nekoč je bilo... življenje...

TV SLOVENIJA 1 9.45 Otroški program. 10.10 Popotovanje ob reki Zali. 11.00 Ambasadorin...

TV SLOVENIJA 1 10.20 Otroški program. 11.10 Nekoč je bilo življenje. 11.35 Slovenci v zamejstvu...

HTV 1 8.15 Santa Barbara, amer. nadaljevanje. 9.00 Dobro jutro...

HTV 1 16.20 Sova. 17.35 Da ne bi bolelo. 18.00 Modro poletje...

HTV 1 8.00 Poročila. 8.15 Slika na sliko. 9.30 Smogovci...

HTV 1 8.15 Santa Barbara. 9.00 Dobro jutro, Hrvaška. 9.30 Srečni ljudje...

HTV 1 8.15 Santa Barbara. 9.00 Dobro jutro, Hrvaška. 9.30 Mali svet...

HTV 1 8.15 Santa Barbara. 9.00 Dobro jutro, Hrvaška. 9.35 Lolek in Bolek...

HTV 1 8.15 Santa Barbara. 9.00 Dobro jutro, Hrvaška. 9.30 Smogovci...

TV AVSTRIJA 1 9.00 Čas v sliki. 9.05 Heidi in Erni. 9.30 Avstrija v sliki...

TV AVSTRIJA 1 9.00 Čas v sliki. 9.05 Heidi in Erni. 9.30 Avstrija v sliki...

TV AVSTRIJA 1 9.00 Čas v sliki. 9.05 Heidi in Erni. 9.30 Avstrija v sliki...

TV AVSTRIJA 1 9.00 Čas v sliki. 9.05 Heidi in Erni. 9.30 Avstrija v sliki...

TV AVSTRIJA 1 9.00 Čas v sliki. 9.05 Heidi in Erni. 9.30 Avstrija v sliki...

TV AVSTRIJA 1 9.00 Čas v sliki. 9.05 Heidi in Erni. 9.30 Avstrija v sliki...

TV AVSTRIJA 1 9.00 Čas v sliki. 9.05 Heidi in Erni. 9.30 Avstrija v sliki...

TV MADŽARSKA 5.45 Dobro jutro, Madžarska. 8.00 Svet poroča. 8.35 Marc in Sophie...

TV MADŽARSKA 6.16 Dobro jutro, Madžarska. 8.05 Ortodoksin verski program...

TV MADŽARSKA 6.40 Vaška tv. magazin. 7.25 Za otroke. 7.50 Biblijsko sporočilo...

TV MADŽARSKA 5.45 Dobro jutro, Madžarska. 8.00 Financial Times, poslovne novice...

TV MADŽARSKA 5.45 Dobro jutro, Madžarska. 8.00 Svet poroča. 8.35 Marc in Sophie...

TV MADŽARSKA 5.45 Dobro jutro, Madžarska. 8.00 Svet poroča. 8.35 Marc in Sophie...

TV MADŽARSKA 5.45 Dobro jutro, Madžarska. 8.00 Svet poroča. 8.35 Marc in Sophie...

RTL 6.00 Poročila. 7.00 Dobro jutro, Nemčija. 8.50 Owen Marshall...

RTL 6.00 Otroški spored. 8.30 Flinstone Kids. 9.00 Umetnost in poslanstvo...

RTL 6.00 Poročila. 7.00 Dobro jutro, Nemčija. 8.50 Owen Marshall...

RTL 6.00 Poročila. 7.00 Dobro jutro, Nemčija. 8.50 Owen Marshall...

RTL 6.00 Poročila. 7.00 Dobro jutro, Nemčija. 8.50 Owen Marshall...

RTL 6.00 Poročila. 7.00 Dobro jutro, Nemčija. 8.50 Owen Marshall...

RTL 6.00 Poročila. 7.00 Dobro jutro, Nemčija. 8.50 Owen Marshall...

Lani ta čas smo zrl̃i še v tvoj obraz,
a letos nikjer več te ni,
zaman te iščejo naše oči,
zaman te kliče naše srce,
srce ljubeče v grobu spi,
nam pa solzijo se oči.

V SPOMIN

1. septembra je minilo žalostno leto,
odkar nas je zapustil naš dragi
mož, oče, dedek, sin in brat

Franc Gerenc̃er

iz Lemerja

Tiho, žalostno in boleče je ob tvojem grobu, vendar polno le-
pit spominov in dobrot, kar so nam dali tvoje srce in pridne
roke.

Hvala vsem, ki se ga spominjate, mu prižigate sveče in prinaša-
te cvetje.

VSI TVOJI NAJDRAŽJI

V SPOMIN

5. septembra mineva žalostno leto,
odkar je umrl̃ naš dobri mož, oče
in dedek

Jože Hari

s Cankove 58

Lani ob tem času smo videli še tvoj obraz, a letos nikjer te več
ni. Zaman te iščejo naše oči, zaman te kliče naše srce. Tvoje sr-
ce v grobu mirno spi, nam pa se solzijo oči. Hvala vsem, ki se
ustavite pri njegovem grobu, mu prinašate cvetje in prižigate
sveče.

Žalujoči: VSI TVOJI

V našem srcu vedno še živiš,
zato pot nas vodi tja,
kjer sred tišine spiš.

V SPOMIN

3. septembra mineva 10 let, odkar
nas je zapustila draga žena, mama
in stara mama

Helena Kuronja

iz Panovec

Hvala vsem, ki se ustavljate ob njenem grobu, ji prinašate cve-
tje in prižigate sveče.

Žalujoči: mož Karel in sin Jože z družino

Oh kako boli, ko ljubo mamo izgubiš.
Skrb, delo in trpljenje tvoje je bilo
življenje, bolečine si prestala,
zdaj boš v grobu mirno spala.

ZAHVALA

V 69. letu je umrla draga žena, ma-
ma, stara mama in tašča

Alojzija Dajčar

roj. Škrobar
iz Radoslavec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom,
sosedom, prijateljem in znancem, ki ste jo v tako velikem števi-
lu pospremili na njeni zadnji poti, nam stali ob strani, nas tola-
žili, izrazili sožalje, darovali cvetje in za sv. maše ter druge hu-
manitarne namene.

Prav tako se zahvaljujemo medicinskemu osebju internega od-
delka bolnišnice v Rakičanu, g. duhovniku za pogrebni obred,
govorniku in pevcem za odpete žalostinke.

Hvala tudi kolektivu Muralesa Ljutomer in Slovenijalesa PE
kuhinje Ljubljana.

Žalujoči: mož Ludvik, sin Ludvik ter hčerke Tončka, Milica,
Greta in Alenka z družinami

ZAHVALA

Ob težkih trenutkih, ko nas je za-
vedno zapustil naš dragi mož, oče,
tast, dedek in brat

Štefan Škafar

iz Lendave

Iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijate-
ljem in znancem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na
njegovi zadnji poti, mu darovali vence, cvetje in nam izrekli
ustna ali pisna sožalja.

Hvala častni straži, govornikom g. Korenu in g. Vidi-
ču, ženskem pevskemu zboru iz Mostja in moškemu zboru iz
Turnišča.

Hvala tudi članom kolektiva KZ Lendava, zvezi združenja bor-
cov, gasilekemu društvu iz Lendave ter osebju internega in
pijučnega oddelka bolnišnice v Rakičanu.

Žalujoči: VSI, KI SMO TE IMELI RADI

Skrb, delo in trpljenje
tvoje je bilo življenje,
bolečine si prestala,
zdaj boš v grobu mirno spala.

ZAHVALA

V 68. letu starosti nas je zapustila
draga žena, mama, tašča, babica in
prababica

Marija Koren

iz Renkovec

V našem domu je velika praznina, v naših srcih pa velika bole-
čina. Teško smo sprejeli to resnico, da te ni več med nami.
Iskreno se zahvaljujemo botrini, sorodnikom, sosedom, gospo-
darju, gasilekemu društvu ter pevcem, darovalcem vencev, cvetja in za svete
maše ter vsem, ki so drago pokojnico pospremili na njeni zad-
nji poti.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoči: mož Alojz, hčerki Marija in Anica z družinama ter sin
Alojz

V našem srcu vedno še živiš,
zato pot nas vodi tja,
kjer sredi tišine spiš.

V SPOMIN

30. avgusta je minilo boleče leto,
odkar nas je zapustil dragi mož,
oče, dedek in pradedek

Rudolf Vukan

iz Turnišča

Iskrena hvala vsem, ki se ga spominjate ter s cvetjem in svečo
počastite njegov spomin.

Žalujoči: VSI, KI SMO GA IMELI RADI

Le srce in duša ve,
kako boli, ko te več ni.

ZAHVALA

Valovi reke Mure so nam kruto
vzeli komaj 23-letno ženo, hčerko,
sestro in snaho

Vero Balažič

roj. Hodnik
iz Gornje Bistrice

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom,
sosedom, prijateljem in krajanom, ki so pomagali pri iskanju
pokojnice.

Posebna zahvala CZ in GD Bistrica, KKK Bistrica in potaplja-
čem GD iz Gornje Radgone in Murske Sobotice.

Iskrena hvala vsem za darovane vence, šopke in sv. maše.
Hvala sodelavcem Planike, Rašice Beltinke, Mure in Pomurke.
Iskrena hvala duhovnikom, pevcem, govornikom in vsem, ki
ste jo pospremili na njeni zadnji poti.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!
VSI, KI SMO JO IMELI RADI

Zaman je bil tvoj boj,
zaman vsi dnevi tvojega trpljenja,
bolezen je bila močnejša od življenja.

ZAHVALA

22. avgusta nas je v 27. letu starosti
po dolgem in težkem boju za ži-
vljenje mnogo prezgodaj zapustil
naš ljubi mož, očka, sin, brat, vnuk
in zet

Alojz Denša

iz Nedelice

Ob nenadomestljivi izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem so-
rodnikom, botrini, sosedom, prijateljem in znancem, ki so ga v
velikem številu pospremili na njegovi prerani zadnji poti, mu
darovali vence, cvetje, nam pa izrekli iskreno sožalje.

Posebej se zahvaljujemo medicinskemu centru Psihiatrične
bolnišnice, dr. Džematiju za trud med zdravljenjem, iskrena
hvala tudi pevcem za odpete žalostinke ter gospodu župniku
za pogrebni obred in tolažilne besede.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoči: žena Terezija, sinček Aleš, oče, mama, brat z družino,
sestra z družino, stara mama, tašča in Ladislav

Zaman je bil tvoj boj,
zaman vsi dnevi huđega trpljenja,
bolezen je bila močnejša od
življenja.
Bolečino si prestal,
zdaj boš v grobu mirno spal.

ZAHVALA

V 72. letu starosti nas je zapustil
naš dragi mož, oče, dedek in brat

Štefan Pintarič

iz Murskih Črnc

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in prija-
teljem, darovalcem vencev, cvetja in vsem, ki so nam izrekli so-
žalje.

Hvala duhovnikom za pogrebni obred, pevcem za odpete ža-
lostinke in govorniku za poslovilne besede ob odprtem grobu.

Žalujoči: VSI, KI SMO TE IMELI RADI

Hiša naša še stoji,
a našega dragega moža,
očeta, dedija v njej več ni.
Zaman so jok in solze naše,
pogrešamo ga vsi.

V SPOMIN

Boleč je spomin na 5. september, ko mineva leto žalosti in bo-
lečine, odkar nas je zapustil dragi mož, oče, dedek in brat

Viktor Marič

iz Kroga

Žalujoči: TVOJI NAJDRAŽJI, posebno vnuka Dejan in Smilja

ZAHVALA

Z grenkobo v srcu počasi dojemamo,
da nikoli več ne bo med nami
našega dragega in skrbnega moža,
očeta in dedka

Franca Prejaca st.

iz Zbigovec 17

Iskrena hvala vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem,
ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam pomagali
ter darovali vence, šopke in cvetje. Hvala monsinjorju Fran-
cu Puncerju za pogrebno mašo in obred, pevcem za odpete ža-
lostinke, gasilcem iz Zbigovec, trobentaču za odigrano Tišino,
govornikom ter Ivanu Vrbnjaku za njegove zasluge.

Žalujoči: žena Marija, sinova Franci in Morja ter hčerke Ojga,
Majda, Nada z družinami

V našem srcu vedno še živiš,
zato pot nas vodi tja,
kjer sredi tišine spiš,
tam zopet skupaj smo,
v nemi bolečini,
a z nami so prelepi in
briski spomini.

V SPOMIN

7. septembra bodo minila tri leta,
odkar nas je zapustila draga sestra
in teta

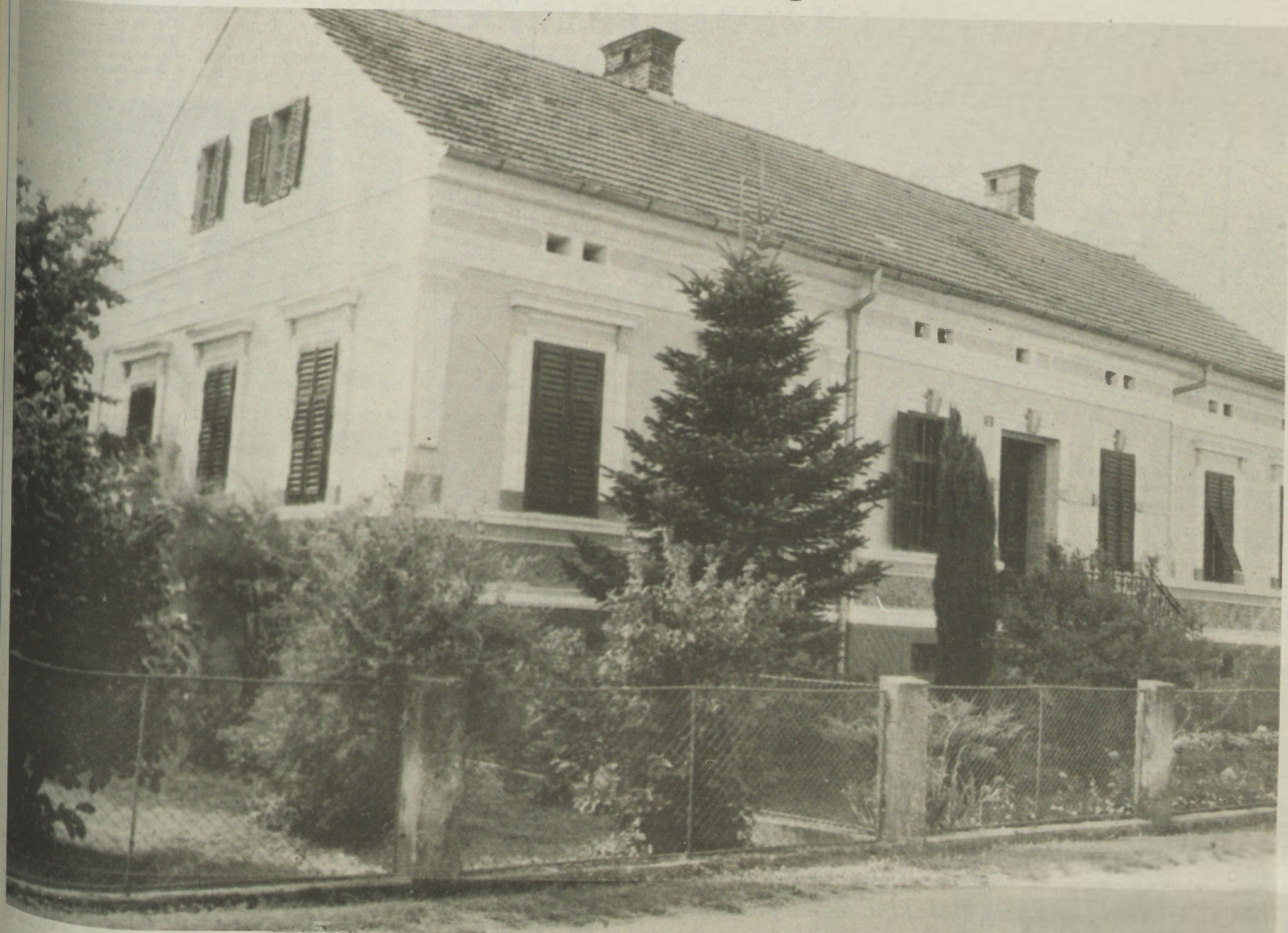
Marija Hofmann

iz Avstrije

VSI NJENI

Izbrali smo naj... kmetije severovzhodne Slovenije. Delo ni bilo lahko, čeprav smo letos kriterije poostriili in dopolnili. Prejeli smo okrog 50 prijav iz občin Murska Sobota, Lendava, Ljutomer, Gornja Radgona in Lenart, v ožjem izboru pa so se znašle same arhitekturne lepote in vzorne kmetije. Če je bilo lani število prijav nekoliko večje, pa so letos prijavljenci že vedeli, kaj zahtevamo in iščemo. Ker ne moremo ocenjevati le starih, dobro ohranjenih in obnovljenih kmetij, ko pa vsi niso imeli možnosti, da bi začeli intenzivneje kmetovati v trdnih zgradbah, smo

se v okviru 2. ocenjevanja kmetij odločili za novost: posebna komisija je ocenjevala tudi nove kmetije (povsem nove kmetije, ki so zgrajene po načrtih arhitektov, ki upoštevajo krajinske značilnosti). Ocenjevalci Jana Kovač, Stanka Dešnik, Angelca Dokl-Mir, Melita Varga, Bernarda Balažič-Peček, Janko Slavič (in kmetijski svetovalci), Štefan Baler in Štefan Sobočan so se po večkratnem ogledu na terenu odločili. Priznanja dobo prejeli lastniki kmetij: HAJDINJAK — Vučja gomila, KRANFOGL — Voličina,

MIKLN — Očeslavci, PALUC — Brengova in SEVER — Šalamenci. Nagrade bodo prejeli lastniki kmetij: GODINA — D. Bistrica (za arhitekturo), LOPERT — Suhi Vrh (za urejenost okolice), KUZMIČ — Šalamenci (za kmetovanje), SKUHALA — Banovci (za ohranjanje tradicije in varovanje okolja) in OMAR — Rankovci (nova kmetija). NAJ... KMETIJA 92 je kmetija Milana PETOVARJA iz Bunčan l.

Urejenost podeželja

Vodno večja urbanizacija podeželja je pripeljala do tega, da imamo malo ohranjenih vasi kmečkega tipa glede na arhitekturo in gospodarsko uporabnost. Odhod ljudi iz vasi v mesto in vnašanje nečesa novega v gradnjo na vasi, kar ni bilo tipično za tisti kraj, je naredilo naša podeželja netipična. Pedkeje srečamo vasi, kjer je arhitektura tipično kmečka. Celih takih vasi ni. Kajti vsepovsod je že kak tuji vendar se še najdejo vasi, kjer dober poznavalec lahko ugotovi, da je še ohranjena naša — kmečka dediščina. Tako so še tudi pri nas na Murskem polju vasi Bunčana, Kijučarovci, Bolehnečiči in še nekatere druge. Če gledamo na to, kaj se nam zgodi, moramo razmišljati, kako stvari popraviti, kajti kako v prihodnje urejati. Govorimo o podeželju. Kajti naselje skupaj z urejenim krajino, naravno harmonijo rasti in načinom gospo-

darjenja na tej zemlji, daje celoten videz dežele. Do sedaj tega nismo načrtno reševali. Kmetijci smo urejali kmetijska zemljišča, urbanisti in upravni organi z različnimi inštitucijami pa so odločali o urejenosti vasi. Ne glede na to, kakšno je danes stanje, bo potrebno začeti načrtno urejati podeželje. Več pozornosti bo treba dati urejenosti vasi. Vas je prostor za bivanje, gospodarsko dejavnost kmetijstva in uslužnostnih dejavnosti in za kulturno, športno in izobraževalno dejavnost. Vse interese in potrebe je treba uskladiti med vsemi udeleženci in uporabniki ter najti take rešitve, da bo urejenost dala lep krajinski videz v harmoniji z okoljem vasi. Zakaj danes taka skrb za urejanje podeželja? Več razlogov je. Osnovni je, urediti podeželje, prijetno za bivanje in za obiskovalce. Torej za ljudi, ki se vračajo na deželo, in za turisti. Urejenost podeželja in vasi mora zagotavljati ljudem,

ki se ukvarjajo z gospodarsko dejavnostjo, normalno delovanje. To pomeni, da mora biti urejenost — razporeditev gospodarskih objektov in pridelovalnih površin taka, da daje možnost najboljšega izkoriščanja v smislu gospodarnosti in naravovarstvenega pridelovanja hrane.

Vse to uskladiti, je včasih težko. Zato bi morali imeti za vsako enoto določene dolgoročne cilje. Torej za vsako kmetijo načrtovati razvoj v srednjeročnem in dogoročnem obdobju. To ne velja samo za kmetijstvo, ampak za vse udeležence v tem prostoru. Ker tega nimamo v celoti, prihaja večkrat do ovir,

nadaljnje kompleksne urejenosti vasi oziroma podeželja. V kmetijski svetovalni službi dajemo poseben poudarek urejanju podeželja. Ta skrb je predvsem zato, ker se zavedamo, da kmetje ne bodo živeli samo od pridelave in prodaje osnovnih kmetijskih pridelkov, kot so pšenica, mleko, meso in drugo, ampak da bomo morali ponuditi še nekaj, česar drugi nimajo. To pa je domača predelava in ponudbe tega na domu kupcem in turistom. Seveda ljudje ne bodo prihajali na naše podeželje kot kupci ali turisti, če bo to neurejeno, če ne bomo imeli svoje lastne tipične arhitekture. Kajti le tako bomo lahko približali vas mestu, če bo meščan iskal na podeželju v naravi sprostitve in nekaj drugega v arhitekturi, kulturni, rekreaciji in kulturi, česar doma nima. Z ocenjevanjem kmetij in popularizacijo teh rezultatov želimo, da tudi vaščani bolj množično razmišljajo o tem, kako bo urejeno podeželje. Sami mo-

rajo biti aktivni planerji. Kajti če bodo ideje njihove, jih bodo vzeli za svoje in bodo programi urejenosti podeželja tudi realizirani. Sedaj smo ocenjevali posamezne kmetije. Morda bi morali razmisliti o ocenjevanju celotnih vasi, kajti mogoče bi se kateri vaščan tudi zamislil, kaj če se zaradi mene nismo bolje uvrstili. Na osnovi ocenitve celotne vasi bi spodbudili večino vaščanov ali celo vse, da bodo razmišljali, kako bi bila njihova vas urejena, da bo enkrat med prvimi. Urejanje podeželja je dolgoročna naloga, zato ne moremo pričakovati, da bodo spremembe hitre. Delati moramo tvorno in složno vsi, ki smo za to odgovorni, in z majhnimi koraki se da tudi daleč priti. Prvenstveno pa mora biti to cilj vaščanov, kjer bomo le tako prišli do prijetne urejenosti podeželja. Vodja kmetijske svetovalne službe: Slavič Janko, dipl. inž. agr.

V nedeljo slovesno v Bunčanih

V nedeljo, 6. septembra, ob 14. uri bomo na dvorišču Petovarjeve kmetije podelili letošnje nagrade in priznanja. V »prikleti« in »predji hiši« bo priložnostna zanimiva razstava starih fotografij, priznanj, medalj, zapisov, ročno izvedenih starejših prtičkov in čajev. Že dopoldne bo s Petovarjeve kmetije potekala radijska nedeljska kuhinja Murskega vata, v kateri bomo predstavili celotno vas in življenje na Murskem polju. Popoldne in zvečer bo veselo pred bunčanskim gasilskim domom, kjer bo igrala Nova legija, na voljo bodo domače specialitete, pomerili pa se bodo lahko tudi v domiselnih vaških igrah.

Bunčani

RAZGLEDNICA IZ BUNČAN:

Bunčani so kakor samotni otok na Murskem polju; prvič jih omenjajo že v 13. stoletju, vedno pa je bilo »ljudsko pravo« pomembnejše od državnega.

Kdor je vsaj enkrat obiskal Bunčane — ta samotni otok vaške skupnosti sredi Murskega polja — jih ne bo nikoli pozabil. Vsak, ki se je že zapeljal v Bunčane po takš-

nih ali drugačnih opravkih, najsi bo iz Veržeja po asfaltirani cesti ali iz Stare-Nove vasi po kratkem odseku makadamske ceste (ki je seveda občinska), je opazil lepe hiše in urejenost vasi. Vaščani kar tekmujejo, kdo bo lepše in bolj ohranil in obnovil staro hišo, vzgojil lepše rože in bolj domiselno uredil zelenjavni in sadni vrt. Za svoj trud so že prejeli številna priznanja turističnega društva, že lani je ena od kmetij prejela priznanje in nagrado v okviru akcije Naj... kmetija '91 za najlepšo arhitekturo, letos pa je bila izbrana naj... kmetija prav v Bunčanih. Po-

leg tega je občinska ocenjevalna komisija v okviru Pomurske turistične zveze odločila, da so Bunčani najlepše urejena vas v občini Ljutomer.

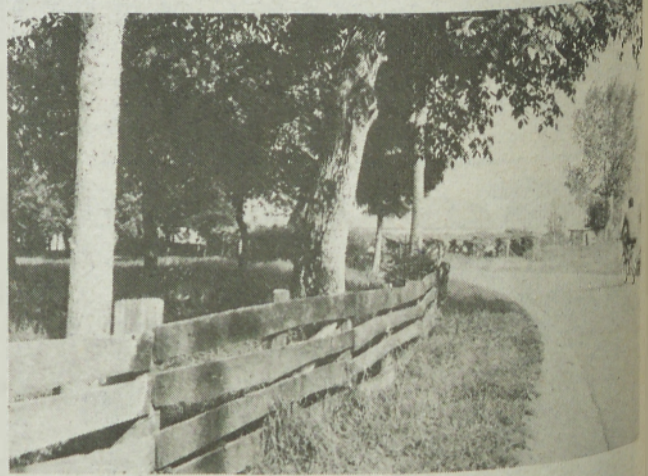
Bunčani in njihovi prebivalci so nekaj posebnega; takega sodelovanja in medsebojne pomoči, hkrati pa tekmovalnosti in delavnosti ne boste našli nikjer. Zadnje mesece so imeli kar nekaj pomembnejših akcij: blagoslovitev kapele, obnova gasilskega doma, nakup novega avtomobila in proslavitev 110-letnice gasilskega doma, nakup novega avtomobila in proslavitev 110-letnice gasil-

skega društva, obnova treh križev, na novo pot so pospremili novomašnika in priključitev vasi na kabelsko televizijsko omrežje. Že 1975. leta je vas dobila vodovod, 1979. so asfaltirali cesto skozi vas do Veržeja, 1988. so zabetonirali telefoni, kmalu pa naj bi uredili še ulično razsvetljavo. Občina je že 1980. leta načrtovala asfaltiranje ceste od Veržeja do Stare-Nove vasi... po dvanajstih letih bi te načrte že lahko uresničili, se jezijo v Bunčanih.

Se nečesa v Bunčanih ne morejo pozabiti; stari oblasti nikoli ne bodo odpustili, da se je vmešala v njihovo ljudsko upravo in jim odvzela ljudsko lastnino, imenovano »gomajsko« — neke vrste združništvo in vaška skupnost s svojim nepisanim ljudskim pravom sta bila v Bunčanih že od nekdaj. Zato so se verjetno prav tukaj začele prve

konjske dirke; nekako v šestdesetih letih so jih preselili na Cven in šele nato v Ljutomer. Na nekdanjem hipodromu je zadruga (nova) začela

kopati in prodajati gramoz. Danes je tam gramozna jama, majhno jezero. Tudi če neš v Bunčanih bolj uporabljajo staro praarhaično pravo

RAZGLEDNICA IZ BUNČAN:

Lesene ograje, kakršno lahko vidite na posnetku iz Bunčan, imajo pogrešamo tudi v drugih krajih.

RAZGLEDNICA IZ BUNČAN:

Prvi hipodrom v ljutomerski občini je bil prav v Bunčanih — zakaj so na tem kraju naredili gramoznico, kdo je prevzel »gomajsko« zemljo?

kot pa ta hip veljavne — tudi zato so Bunčani še danes znani po spretnosti njih ribičih.

Bunčančani imajo za saliv vaški grb »cvrlo«, podobno ptico, podobno bolj kulturno in oskubljeni radi šalivo rečejo, da so to »bunčane in cvrloki«.

Bunčani se prvič omenjajo že v 13. stoletju kot Wainstorf (v deželno kneževini karskem urbarju iz leta 1265—1267). Na južni strani vasi je štirikoten in z velikim obdan prostor, kar naj bi bilo po mnenju zgodovinarja Kovačiča nekdanj branišče. Tu je stal tudi strelski dvorec za obrambo pred Madžari.

TRADICIONALNI GRADBENI MATERIAL NAŠEGA KMETA

Belinkini izdelki za zaščito in oplemenitenje lesa

Slovenija je na gosto posejana z vasmimi, zaselki in kmetijami. Tradicionalni gradbeni material našega kmeta je bil in je pretežno les. Ta nas je že od nekdaj privlačil, morda zato, ker je nepredvidljiv in nikoli dokončno obvladljiv, morda zato, ker je del okolja, v katerem živimo in mu pripadamo.

Graditelji so že v davni izjavljali iz lesa vse lepo in funkcionalno ter estetsko oblikovali svoj vsakdan.

Da bi ohranili del te lepote tudi za nas, se je porodila ideja o muzeju na prostem, ki bi predstavil srednje veliko kmetijo z domačijo. To idejo je uresničil Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine iz Celja z Društvom za ureditev muzeja Rogatec.

Muzej na prostem v Rogatcu obsega: hišo, gospodarski objekt, svinjak, kozolec, čebelnjak in vodnjak. Vsi ti objekti so večinoma iz lesa, zato je za njihovo zdravljenje in zaščito poskrbela Belinka iz Ljubljane, ki ima popolno ponudbo sredstev za zaščito lesa.

Belles uporabljamo vedno kot prvi premaz za les, ki je zunaj ali v vlažnih prostorih. Kot impregnacijski temelj preventivno varuje les pred lesnimi škodljivci.

Belton je primeren za zaščito vseh vrst lesa zunaj in znotraj zgradbe.

Beltop je najboljši za les, ki je izpostavljen hujšim vremenskim vplivom, ker pa les tudi umirja, je nadvse primeren za okna in vrata.

Virga je ekološka barva za les. Čeprav je izdelana na vodni osnovi, je obstojna in odporna pred vremenskim vplivom. Ker ne vsebuje zdravju škodljivih snovi, je nadvse primerna za bivalne prostore, testirana pa je tudi za uporabo v čebelarstvu. Z virgo lahko zaščitimo tudi vse prostore za domače živali.

Belocid in fentin uporabljamo za zdravljenje lesa takrat, ko so ga že napadli lesni škodljivci.

Vsak od teh izdelkov ima določene lastnosti in prednosti. Izbiramo jih glede na to, kje les ščitimo in kakšno zaščito potrebujemo. Na ta način se izognemo vnašanju manj primernih sredstev v bivalne prostore. Sredstva, ki vsebujejo biocide, uporabljamo samo tam, kjer je to nujno potrebno.

Vse te Belinkine izdelke lahko uporabljamo samostojno, še večje učinke in trajnejšo zaščito pa dosežemo z njihovo kombinacijo, saj se med seboj dopolnjujejo.

Ne samo muzej na prostem v Rogatcu, vsaka kmetija, zaselek in vas je muzej zanamcem. Zato spoštujemo njihovo lepoto in pridne roke, ki so to ustvarile. Belinka s svojimi izdelki varuje trajnost in lepoto lesa, obenem pa si s sodelovanjem pri projektih, kot je spominski muzej Rogatec, prizadeva za obnavljanje slovenske kulturne dediščine.

belinka®

KOVINOPLASTIKA

Pavlinjek ing. Stefan, ing. Irena

MURSKA SOBOTA, TEMLINOVA 4,

telefon 069/25-174, 21-903

POSODE ZA VINOGRADNIŠTVO, KMETIJSTVO IN INDUSTRIJO

Priporočamo se z izdelki za vinogradništvo iz plastičnih mas:

- okrogle kadi (60 do 100 l)
- ogate kadi
- plastični sodi za vino
- rezervoarji za vodo
- posode za nabiranje, transport in kvašenje grozdja in sadja
- posode za kisanje zelja

NOV IZDELEK NA SLOVENSKEM TRŽIŠČU: IZOSKOK

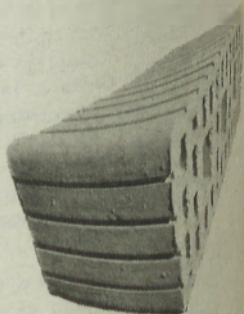
Problem pomanjkanja in zmeraj dražje energije je bil vzrok, da smo pričeli razmišljati o tem, da bi dali tržišču nov izdelek, ki bi omogočil graditeljem, da dosežejo dobre toplotno-izolacijske učinke in tako prihranijo pri izdatku za ogrevanje hiše ter zmanjšajo porabo energije.

IZOSKOK omogoča z enostavno izvedbo optimalne lastnosti toplotne neprehodnosti fasadne stene za vse tri klimatske cone, zadovoljuje v pogledu difuzije vodne pare skozi konstrukcijo in toplotne stabilnosti v poletnem obdobju.

Vsled naštetih lastnosti našega novega izdelka je prihranek na porabi energije za ogrevanje stavbe tudi do 21% letno, obenem pa dosežemo tudi boljšo zvočno izolacijo objektov. Naš proizvod je lažji za 17% od navadnega bloka in tako dosega tudi manjšo konstrukcijsko obremenitev objekta.

OPEKARNA KOŠAKI / MARIBOR

Šentiljska c. 116 / Tel.: h.c. 21-018, 21-081, 21-066 / Direktor 25-730 / Komercialna 24-907 / Tekoči račun pri SDK 51800-601-23785 /

Naj... kmetija 92 iz Bunčan

Domačija na začetku vasi

Kmetija Milana Petovarja iz Bunčan ima zanimivo zgodovino. Zgrajena je bila 1908. in obnovljena 1982. leta. Čeprav je danes hlev s konji prazen, pa je ta mogočna kmetija na začetku nastala prav ob pomoči ko-

V krajevnem leksikonu Slovence lahko med drugim preberemo, da je iz Bunčan doma »Anton Petovar (1848—1925), konjerej«. To je pred prvo vojno zredil najhitrejšega konja kmetijske reje »Astrija«. To je bil dedek sedanjega gospodarja Milana. Njegovega očeta je bilo ime Jakob, ki je prav tako Anton. Milanov dedek Anton Petovar je za konje-

rejo prejel številne državne medalje in priznanja; tako kot v mnogih drugih družinah je bil tudi pri Petovarjevih konj bog: kobile so vozili k žrebcu v Körmen in na Dunaj. Ob prelomu stoletja je Anton Petovar na dirkah žel uspeh za uspehom (na stari fotografiji lahko vidimo »Minko z vozačem Petovarjem«), kar se mu je poznalo tudi v blagajni. Odkupil je staro »zavirtivano« gostilno in se z družino preselil na drugo stran vasi. Najprej so 1905. leta začeli graditi hleve: po takratnih predpisih je morala vsaka večja kmetija zgraditi poleg hlevov za svoje potrebe tudi »huzarnico«. Nato

Milan Petovar in vnuk Tomaž preživita skupaj veliko časa.

so 1908. leta zgradili še sedanjo mogočno zgradbo, ki uspešno kljubuje zobu časa. Takrat je bilo v hlevih po osem konjev, imeli pa so 25 hektarjev zemlje. Tudi Milanov oče Jakob je bil uspešen konjerejec. To je bila mogočna družina. Gospodar Milan se spominja: »Brat in sestra živita v Kanadi, sestra Lujzika v Veržeju, sestra Jelica v Omrožu in brat Franček v Turjancih.« Žena Mica, ki se je primožila k Petovarjem iz Vučje vasi, pa se spominja: »V Vučji vasi so za jurjevo nekdanj res krasili dvoriščno ograjo, krave na paši smo opleli s čremso, za ivanovo smo krasili z ivanovimi rožami«, za telovo pa z lipovimi vejami.« Pri Petovar-

jevih še vedno ohranjajo koledniške in novoletne običaje ter blagoslovljajo polja z žegnano vodo. Posebnost, ki smo jo zasledili le pri tej kmetiji, je odprtina za »presmec«, ki so jo naredili na steni vhoda v klet ob gradnji hiše v začetku stoletja.

Danes Petovarjevi obdelujejo 8 hektarjev zemlje, nekaj malega pa bi jim morali še vrniti. Kmetija je usmerjena v pridelavo mleka in mesa, pri kmetovanju si seveda pomagajo z vso potrebno mehanizacijo. Vajeti bo čez čas prevzel mladi gospodar Anton Petovar z ženo Zvonko, vnuka Tonček in Damjana pa se bosta čez nekaj let odločila kako in kaj.

Mogočno dvorišče Petovarjeve kmetije, ki ga krasi in varuje veličastna stara lipa.

Petovarjeva lepota na Murskem polju je bila zgrajena 1908.

SIMKO JE IME ZA TISOČ DOBRIH STVARI!

simko d.o.o.

Proizvodnja, storitve, trgovina
telefon in telefaks: (062) 731-144
62234 BENEDIKT
(nekdanji zadružni hlevi)

Prodajamo vse za vaš dom in okolje ter kmetijsko mehanizacijo

Izdelamo vam strojne omete ● izoliramo dom ● vgradimo predelne stene ● montiramo spuščene stropove ...
Odprto od 8. do 17., ob sobotah od 8. do 13. ure.

SIMKO JE IME ZA TISOČ DOBRIH STVARI!

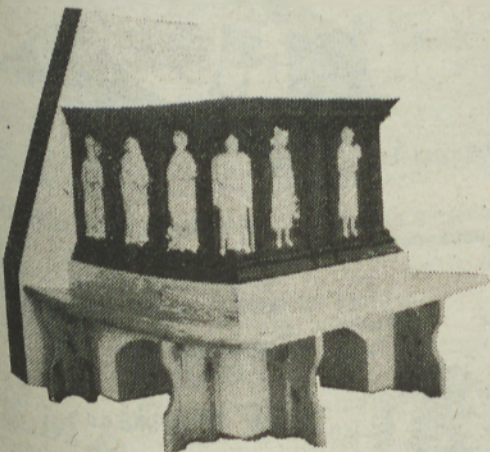

OPEKARNA PRAGERSKO

tel.: (062) 817-100, fax.: 813-117

OBČUTITE TOPLOTO SPET DRUGAČE

krušne in lončene pečnice Opekarne Pragersko

Obiščite nas na mednarodnem obrtnem sejmu v Celju v hali F, razstajni prostor št. 10.

POLJOOPSKRBA

MARIBOR, d.o.o.

Zdaj je pravi čas za nakup vinogradniških pripomočkov:

● stiskalnic ● mlinov za grozdje in sadje ● brent in kadi

Ponujamo:

● motorne žage, vrtno in vinogradniške kosilnice JONSERED ● motorne škropilnice SOLO ● motokultivatorje ● linije za spravilo krompirja

POLJOOPSKRBA:

Trgovina MARIBOR, telefon: (062) 303 984
Trgovina M. SOBOTA, telefon: (069) 21 048

KA-EL

TRGOVINA NA VELIKO IN MALO
OBRATNA CONA
69000 Murska Sobota
telefon: 069/32 636

PONUJAMO VAM:

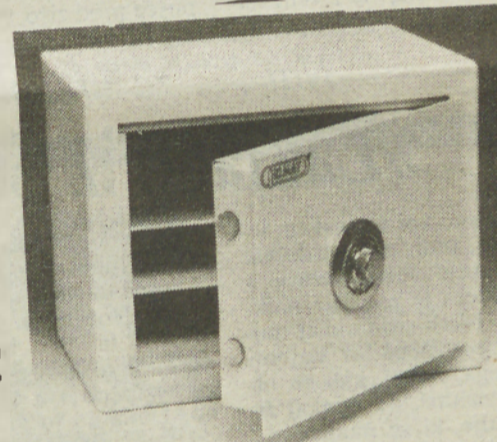
Elektromaterial: — stikala
— vtičnice
— omarice
— luči
— žarnice
— žice
— varovalke

CENE ZELO UGODNE!

Obiščite jih!

Vse za telefonijo (žice, telefone, razdelilnike...)
Strelovodni material

Hišni trezorji: — na ključ
— ali na šifro

AGROSERVIS p. o.
Murska Sobota

69000 Murska Sobota, Kroška c 58
poštni predel 41
telefon: (069) 21-630

telefaks: (069) 21-322
telefon: 35-219
žiro račun: 51900-601-11849

Slehera napredna in gospodarna kmetija skrbi za vzdrževanje svojega traktorja!

● Da ne bi imeli težav, redno vzdržujte traktorje in kmetijsko mehanizacijo

PRI AGROSERVISU — VAŠEM SERVISU!

Naj... za kmetovanje

Izkušnje iz tujine na domači kmetiji

Kmetija Kuzmičevih v Šalamencih leži na meji, kjer prekmurska ravnina prehaja v goriški hriboviti svet. Kmetija ima tako del obdelovalne površine na ravnini, dobra mešana pa je na hribu.

Kmetija nima dolgoletne tradicije, kar je razvidno tudi iz novejših arhitekture. Pred drugo svetovno vojno je bila na tem mestu le skromna hišica.

Pro vojni je kmetijo prevzel gospodar Stefan. Dolga leta je bil poštni uslužbenec, kajti kmetija je bila zelo majhna.

Leta 1960 sta z ženo začela pridelovati hišo. Kmetija je to leto imela že 4 ha zemlje in hlev, v katerem so krave in 2 gov. pitancev. Obdelovalne zemlje so prihajali tako, da so krčili gozd.

Kmetija je na novo zadihala in doživela svoj razcvet leta 1976. Tokrat se je na kme-

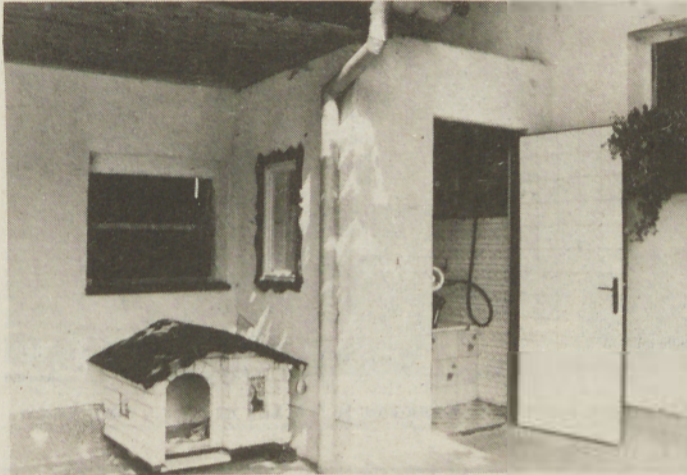
tijo priženil Jože, ki se je poročil z gospodarjevo hčerko Silvo. Jože je po končani osnovni šoli odšel iz rojstnih Vidoncev na delo v sosednjo Avstrijo. Tu se je srečal z delom na sodobnih kmetijah in poleg denarja prinesel iz tujine še bogate izkušnje. Po prihodu domov se je Jože poročil. Takoj je uvidel, da bo 4 ha kmetija premajhna za takrat štiričlansko družino.

Tako je začel takoj kupovati zemljo. S prihranki iz tujine je leta 1976 pričel graditi kombiniran hlev za 10 krav in 10 gov. pitancev. V istem letu se je pričela še gradnja hleva za 100 bekonov. Jože, vaje trdega dela v tujini, je ob pomoči žene in njenih staršev zmozel obe naložbi hkrati. Pomembno za tako hiter napredek je bilo tudi, da je dotakratni gospodar Stefan dal kmetijo takoj prepisati na zeta Jožeta.

Kmetija Kuzmičevih ima tako danes 14 ha zemlje. Obdelovalnih površin je 11,5 ha, gozda pa je 2,5 ha. V sodobno urejenem hlevu je 10 krav, od teh 3 bikovske matere, 5 pl. telic in 7 gov. pitancev. V hlevu za prašiče pa je po 100 bekonov. Letno prodaja kmeti-

ravec starin. Prikazuje opravičila in pripomočke, s katerimi so nekoč delali.

Kmetija Kuzmičevih je prava družinska kmetija ne le po tem, da vsi poprimajo za delo, ampak po stalni urejenosti in rezultatih pri reji krav molznic in prireji mesa.

Del urejenega dvorišča sodobne Kuzmičeve kmetije v Šalamencih s priročno mlekarno. Letno prodajo 42.000 litrov mleka.

ja 42.000 l mleka, po 3 pl. telice, 7 gov. pitancev in 250 bekonov.

Ker na dobro kmetijo spada še sl. pesa, je prodajo letno okrog 100 t.

Ob dobrem gnojenju in ustreznem kolobarju dosega kmetija tudi zelo dobre rezultate pri poljedelski pridelavi.

Kuzmičeva kmetija je prava družinska kmetija. Steje šest članov, ki so vedno pripravljeno prijeti za vsako delo. Na kmetiji je vsa potrebna mehanizacija.

Posebnost je že muzej, ki ga ima Stefan, dolgoletni zbi-

Na kmetiji so veseli vsakega koristnega nasveta, gospodar Jože pa da dosti tudi na lastne izkušnje doma in pridobljene na delu v Avstriji.

V eni od številnih sodobnih kmetijstva sem prebral članek: Mojstri naj se šolajo pri mojstrih.

Mag. Milanu Erjavcu, dekanu VAŠ Maribor, bi kmetijo Kuzmičevih v Šalamencih priporočil za mojstrsko kmetijo.

Kmetijska svetovalna služba ŽVZ: Ivan Bauer, inž. agr.

Kuzmičeva kmetija obsega danes 14 hektarjev zemlje; v hlevu je 10 krav, 5 piemenskih telic in 7 govejih pitancev, v svinjaku pa 100 bekonov.

Naj... za ohranjanje tradicije in varovanje okolja

Galundrovi mislijo na prihodnost

Pri ocenjevanju zadnjega leta — ohranjanje tradicije in varovanje okolja — smo se morali pogovarjati z vsemi člani družine. Vsi so dali svoje mnenje in vprašanja o načinu ohranjanja gospodinjstva, ravnanju z odpadki, varčevanju, ohranjanju običajev domače obrti. Na slednje vprašanje smo dobili najpogostejši odgovor — kako se plečejo še plestejo košare, kako se lesene grablje ali

več,« je bil najpogostejši odgovor. Obiskane kmetovalce je najbolj presenetilo vprašanje, če blagoslovljajo polja in hišo z žegnano vodo, če plešejo ob pustu, ohranjajo koledniške in novoletne običaje ali krasijo dvoriščno ograjo za jurjevo. Prav vse gospodinjstvo so s ponosom pritrdile vprašanjem, če pečejo kruh doma, predelujejo mleko v mlečne izdelke, vkuhavajo

datek zelo pomemben, kajti prav ta naslednik (sin) načrtuje ureditev turistične kmetije in ima nasploh za prihodnost velike načrte. Čeprav je še mlad, mu oče in mati puščata pri odločitvah popolnoma proste roke in ga pri načrtovanju spodbujata.

Pri ocenjevanju arhitekture kmetija sicer ni dobila veliko točk, saj so stanovanjsko hišo naredili sodobno, z balkonom in salonnim kritino (gradili so jo v treh etapah). Toda zavedamo se, da pri iskanju naj... kmetij in spodbujanju ohranjanja tradicije ne smemo biti preveč ozki; ker sta bili arhitektura in razporeditev gospodarskih objektov dobri, urejenost okolice-kmetije, vrta in dvorišča primerna, kmetovanje odli-

čno ter ohranjanje tradicije in varovanje okolja najbolje ocenjeno, smo se odločili, da jim podelimo eno najvišjih priznanj.

In kako so si Galundrovi pridobili najvišje število točk za ohranjanje tradicije in varovanje okolja? Ker pečejo kruh doma, vkuhavajo sadje in dimijo meso, zbirajo star papir, staro motorno olje pa porabijo za zaščitni premaz. Dodatna toplotna izolacija jim je prinesla kar precej točk, prav tako pa so med redkimi, ki blagoslovljajo polja in hišo ter ohranjajo pustne, koledniške in novoletne običaje. Vse druge pa so prehiteli zaradi obetavnega naslednika, ki se je naučil izdelovati lesene vile in grablje ter plesti metle.

Galundrovo (Galundrovo) dvorišče je vedno vzorno urejeno.

sadje in zelenjavo in dimijo meso ter klobase.

Na Galundrovi kmetiji smo prav s tega področja ocenjevanja sešteli največ točk. Galundrovi jim rečejo po domače, gospodar je Franc Skuhala iz Banovec 16. Na poslani prijavnici je zapisano, da se na kmetiji ukvarjajo z govedorejo, da so v celoti opremljeni z mehanizacijo, kmetija je urejena, prav tako pa je zagotovljen naslednik. Šele kasneje smo ugotovili, da je bil zadnji po-

Temu, kar vidimo na posnetku, bi lahko rekli tudi »poletna kopalnica in zunanje sanitarije«.

Generalni pokrovitelj
akcije »NAJ KMETIJA« '92

KRIŽEVSKESKE OPEKARNE

69242 KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU, BORECI 49

Preskušena opečna kritina
z več kot 80-letno tradicijo!

**SODARSTVO
MARJAN MAUČEC,
GANČANI 149**
telefon: (069) 42-000

— Izdelujemo sode in kadi vseh velikosti
— Možnost plačila na dva obroka
— Garancija šest let

TRI NAGRADE — TRIJE SODI ... MOGOČE BODO VAŠI?

VESTNIK IN SODARSTVO MAUČEC NAGRAJUJE TA!

KUPON

Posilja _____
iz _____
ulica _____ št. _____
pošta _____

Izrežite ta kupon, prilepite ga na dopisnico in pošljite na naslov: Vestnik, Titova 29, 69000 MURSKA SOBOTA.

avtokleparstvo
avtoličarstvo
avtopralnica
zaščita dinitrol
trgovina

LJUTOMER, Jeruzalemska 1
Telefon in telefaks: 81-560

POTREBUJETE NOVO BARVO ZA VAŠ AVTO, DOM IN OKOLJE
NOVOST — MEŠALNICA KOVINSKIH AVTOLAKOV STANDOX

Odslej poleg mešalnice COLOMIX nova sodobna mešalnica STANDOX, v svetu priznanega izdelovalca avtolakov, kjer vam naredijo vse možne odtenke kovinskih avtolakov.

VELIKA IZBIRA AVTOLAKOV IN VSEGA AVTOLIČARSKEGA MATERIALA
VSE BARVE ZA VAŠ DOM IN OKOLJE

— zidne, fasadne, za zaščito lesa in kovin

REZERVNI DELI za osebna vozila
DODATNA OPREMA
AVTOKOZMETIKA
MOTORNA OLJA
AVTOPREVLEKE vseh vrst
AVTOPLAŠČI

AVTOPLAŠČE BREZPLAČNO ZAMENJAJO OB NAKUPU V NJIHOVI TRGOVINI

POSEBNA UGODNOST V SEPTEMBRU!
10% POPUST ZA ZAŠČITO VAŠEGA VOZILA Z DINITROLOM IN 6-LETNO JAMSTVO

NIZKE CENE IN KAKOVOST SO RAZLOG, DA JIH OBIŠČETE

VESTNIK, 3. SEPTEMBRA

Naj... nova kmetija

Omarjeva kmetija v rožah

Domačija Alojza Omarja iz Rankovec pri Murski Soboti izstopa po arhitektonski urejenosti, saj je zgrajena v značilnem panonskem stilu. Stanovanjska stavba, ki so jo zgradili po načrtih znanega arhitekta Jožeta Kovača, ki je sicer Prekmurec, a živi in dela v Ljubljani, meri 8 krat 15 metrov. V pritličju so: velika dnevna soba, kuhinja, umivalnica, spalnica, shramba, kopalnica s straniščem in kmečka soba, kjer Omarjevi sprejemajo in gostijo svoje goste, ki jih je kar veliko. V podstrehi pa so: dve otroški sobi, dve spalnici, kopalnica in delovna soba. Stavba ima tudi velik balkon. Ob vhodu v hišo je velika veranda. Okna so seveda lesena, enako velika po vsem pročelju, imajo lesene naoknice in na oknih so (enako kot na balkonu in še kje) rože. Veliko rož! Omarjevi imajo krušno peč, ki pa ni le za okras, ampak pečejo v njej kruh in druge domače dobrote. V kmečki sobi je strop lesen, tak pa bo

tudi v veliki dnevni sobi.

Omarjevi obdelujejo 9 hektarjev svoje zemlje, 3 hektarje površin pa imajo v najemu. Pridelujejo zlasti koruzo, ki jo sejejo na 6 hektarjih, na 3 hektarjih pa imajo ječmen, pšenico in sladkorno peso. Redijo 20 glav goveje živine, od tega 8 molznic, in letno oddajo 35.000 litrov mleka. Prodajajo seveda tudi pitanec in plemensko živino. Dohodki prihajajo še od reje svinj; že več kot 15 let so znani rejci plemenskih svinj. Tačas jih imajo 12. Letno prodajo kakih 200 odojkov, nekaj pa jih ostane doma, da čez čas prodajo bekone. Jasno je, da nekaj prašičev tudi oderejo za potrebe gospodinjstva.

Alojzu in Rozaliji Omar se je rodilo troje otrok. Hčerki sta odšli zdoma, doma pa je ostal najmlajši — sin Anton, ki je po poklicu veterinarski tehnik. Poročen je z Marijo, kmetijsko tehniko, ki je prišla iz Črenšovca. Mlada imata dva otroke: Patricija in Do-

rotejo. Omarjevi so zelo složna družina, kar smo znova in znova spoznavali, ko smo jih obiskovali. Tudi za gradnjo hiše v panonskem slogu, torej pritlične, so se odločili složno. Zanimivo je, da so tako gradnjo lepo sprejeli tudi

v vasi Rankovci, kjer je sicer veliko nadstropnih novogradenj. Omarjevi se tudi niso ustrašili besed svojega arhitekta, ko je dejal, da bo načrt poceni, gradnja pa bo draga. In res je bilo tako, kajti stavbni mojster Poredoš iz

Omarjeva kmetija iz Rankovec je izbrana za naj... novo kmetijo!

Beltinec in njegovi delavci so porabili za ostreže, lesene stropove, stopnice in tako naprej 50 kubičnih metrov okroglega lesa. Kritina je betonska. Omarjevi vedo, da bi bil primernejši bobrovec, a ga takrat, ko so zidali, ni bilo lahko dobiti, povrh pa je bil še drag.

Alojz Omar je malo pokritiziral tiste, ki menijo, da panonska hiša ne bi smela imeti balkona. Ko pogledate to hišo (na sliki ali v živo na kraju samem), boste ugotovili, da se arhitekt ni pregrešil, ko se je odločil za balkon. Tudi panonska hiša mora biti funkcionalna, omogočati mora udobje in vse, kar sodi zraven, sodobnemu človeku, med katerega sodi tudi kmetovalec. Morda je temu to potrebno še bolj, saj gre za stan, v katerem je treba trdo delati. No, Omarjevi pa niso pohlepni. Delajo in živijo normalno. Je pa res, da so ravnno na dan našega (zadnjega) obiska pripravili kar 160 kubičnih metrov silirane ko-

ruze. Čas se najde tudi za družinske praznike, kot so godovi, rojstni dnevi, pripravijo pojedino ob prošenju, ohranjajo novoletne in druge običaje... Gospodar obravnja nekatere vrste domače obrti, izdelovanje vil, grabel, »vijajč«, splete kako košaro... Pred hišo je velik oroh, dvorišče je vselej po pravilno, v sadnem vrtu imajo stare visoke sorte sadnega drevja na zelenjavnem vrtu se bleda pestra sestava zelenjavne vrst, žal pa jih je letos močno ogrozila suša. Okrog hiše raste živa meja oziroma ograja. Omarjevi zbirajo staro papir in steklo, motornega olja ne spuščajo na prosto, ampak ga uporabijo za zaščitni premaz lesa. Imajo tudi male domače živali: psa, mačko in tako dalje. Skratka: Našli smo novejšo kmetijo, ki ni primerljivi z drugimi, zares NAJ.

Š SOBOČAN

Zdaj že vsak Prekmurec ve, kateri je najbolj značilen izdelek — spominček s prekmurskih ravnic, ki so ga včasih izdelovali ob koncu žetve. To so »družnjeki« ali »korone« (kakor jim pravijo Jakobovi v Lipovcih) ter drugi izdelki iz slame. Pred desetletjem je bilo drugače — takrat so se le redki zavedali resnične vrednosti ročno narejenih izdelkov, ki so nastajali pod spretnimi raskavimi kmečkimi prsti s prepogibanjem in zavijanjem navlažene slame.

Najpomembnejše žetveno orodje je bilo v preteklosti srp, pri mlačvi pa so uporabljali cepec. Napisana pravi-

la ob žetvi in mlačvi so še posebej povezana s sončnim vzhodom in zahodom. »V navadi, da mora biti zadnji snop v križih na polju s klasjem obrnjen proti jutranjemu soncu in da je bil nekoč začetek žetve in mlatve vezan na sončni vzhod, konec pa na zahod, lahko danes gledamo kmetov odnos do pridelka, lahko pa tudi postavimo možnost, da običaj izvira iz drugih prastarih osnov verskega značaja.« (Iz knjige Etnografija Pomurja, PZ 1976, prispevek Fanči Sarf: Žetev in mlatve v Prekmurju)

Tudi Jakobovi iz Lipovec uporabljajo pri žetvi še ved-

no srp, toda le takrat, ko žanjejo okrog 12 ali več arov rži in pšenice, ki so jo jeseni posejali s prav posebnimi nameni. Slamo naj bi uporabili za pletenje »koron« ali »družnjekov«. Rozalija Jakob nam je med pletenjem okrasov pripovedovala:

»Slamo beremo s srpom še zeleno, polagamo jo kar na tla, da se posuši. Če je lepo vreme, se posuši v petih, če grdo, pa šele v štirinajstih dneh. Ko se posuši na eni strani, jo je potrebno obrniti, da se posuši še na drugi. Shranimo jo na zračnem podstrešju. Preden to slamo uporabimo za pletenje, jo je potrebno očistiti od kolena do kolena in namočiti. Sele nato lahko iz nje pletemo. Prav tako je potrebno že prej razvrstiti slamo po debelini. Ja, veliko dela je s pripravo prave slame, toda brez tega ni mogoče pletiti »koron«.

Rozalija Jakob, ki med pogovorom neprestano zvija in ovija slamo, pod rokami pa ji nastajajo čudovite umetnine, je tudi povedala, da sta prvo

„Jakobovi so se odločili za slamnate izdelke

Zlato rumena dragocenost izpod spretnih rok

Jakobovi žanjejo slamo s srpi, shranijo pa jo na zračnem gumpu. bbb

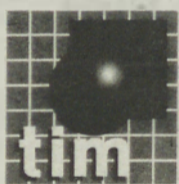
Rozalija Jakob z vnuki Moniko, Sonjo in Petrom ohranja prekmursko tradicijo.

»korono« s sinom naravnano že pred 30 leti za »promotivno« Antona Horvata (ta je danes v etnografskem muzeju v Ljubljani), naučili pa je pletiti Trezika Vukobrat. Potem so na »družnjek« kar pozabili, dokler ni začel pletiti mož, ki ga je treba lezen prikovala na stol. Može je začel spletati »družnjek«, vaze in druge okrasne »buncleke« pa sušiti in gati delati tudi hčerki.

Z leti se je vse spreminjalo. S slamo in pletenjem »okružen« vsi v Jakobovi družini, tudi hčerkinja moža in štirje otroci.

V Lipovcih danes pletajo slame že nekaj ljudi, mi pa smo se ustavili pri Jakobovih, ker so res nekaj posebnega — začeli so med prvimi plete vsa družina, poleg tega se njihovi izdelki razlikujejo od drugih (nekateri okrasni so značilni le za izdele Jakobove družine). Vsak se pravi najbolj pozna svoje delo, ocenjujejo pa jih lahko redki, ki se spoznavajo na mačo obrt.

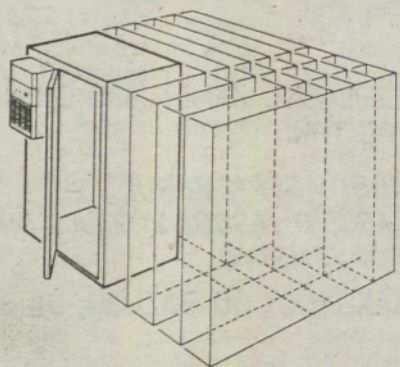
Narocil je vedno redko, vendar le redko uspejo tudi izpolniti. Domačini se se že kar navadili, da jajo znancem in sorodnikom drugod izdelke iz slame. Tudi mnogi lastniki posuških hišic želijo imeti »družnjeki«, vse pogosteje pa se v Lipovcih 119 ustavljajo tudi izletniki.

tovarna
izolacijskega
materiala
laško
slovenija

vam zagotavlja

SVEŽO HRANO V VSEH LETNIH ČASIH
V MALIH HLADILNIH IN ZAMRZOVALNIH
KOMORAH

- PRILAGODLJIVOST VELIKOSTI VAŠEMU PROSTORU
- HITRA MONTAŽA

INFORMACIJE: **TIM Laško**
telefon: (063) 731 123

Izvirni turistični spominki iz Veržeja

Leščečki, mlinarji, kosci in Micke

Marjan Šadl iz Veržeja spada med tiste, ki želijo svoje zamisli in ideje tudi uresničiti v praksi. Likovnik in učitelj likovne pouka je imel za to kar precej možnosti, vseeno pa mu samo to ni zadostovalo. Zama ima stružnico, s katero uresničuje svoje ideje. S spominki se je začel ukvarjati pred približno osmimi leti, ko pa je svoj krog dejavnosti razširil tudi na druga področja — v posebno zadovoljstvo mu je oblikovanje »krasnih šopkov in venčkov iz suhih rož in rastlin ter oblikovanje posebnega materiala in pravilne okraske in sodobne nakit. Za vse to potrebuje človek dovolj domišljije, domanja, pa tudi poguma.

»Obstajata dve verziji, ki pojasnjujeta izvor besede »leščeček«. Po prvi je dobil ime zaradi leskove palice, ki jo drži v roki, po drugi pa se ta oseba pojavi vedno ob jutranjem lesku, zato se tudi imenuje »leščeček«. V resnici naj bi nekoč obstajali nekakšni varuhi narcis, ljudje, ki so se čudno oblekli, tako da so bili podobni nekakšnemu lepemu strašilu, ter s travnikov podili nabiralce narcis,« je pojasnil Marjan Šadl. Glede na to,

Marjanovi izvirni turistični spominki, ki so bili nagajeni v Ljutomeru, Rogaški Slatini, Portorožu in Slovenj Gradcu.

kako množično so včasih hodili ljudje od blizu in daleč v Veržej nabirat narcise, bi lahko verjeli drugi razlagi: da so ljudi naganjali lastniki travnikov, ki so želeli ohraniti vsaj nekaj trave in s tem krme za živino; narcise so jim

bile le breme, zaradi katerih so jim vneti nabiralci uničili cele travnike. Zato ni čudno, da je prišlo do katastrofe, saj so kmetje travnike raje preorali in jih spremenili v njive. Že 1984. leta je Marjan postal veliko uspeha v Ljutome-

ru in na razstavi Gostinsko-turističnega zbora v Rogaški Slatini; to ga je opogumilo, tako da je prihodnje leto sodeloval že s tremi figuricami (predstavil je kosca, »pütarja« in prleško Mico). Leta 1990 je prejel v Slovenj Gradcu najvišje slovensko priznanje za spominke — znak kakovosti (ta znak sme uporabljati na vseh svojih izdelkih), 1991. leta pa so mu na Gostinsko-turističnem zboru v Portorožu podelili zlato medaljo za mlinarja, kuharja in »pütarja«. Vsi izdelki so prav zares izvirni; pri mlinarju se je nekoliko zgledeval po domačem veržejskem Babičevem Mirču. (Figurice mlinarja so prejeli kot darilo Veržeja lanske nagrajene akcije Naj... kmetija '91).

»Saj od teh spominkov nimam kakšnega posebnega zasluga. Delam jih bolj zato, da ima Veržej neke svoje izvirne spominke in ne kiča. So pravzaprav le zanimiv razstaveni eksponat, primeren za darila ob kakšnih praznovanjih in srečanjih. Nimam zaloga, če jih kdo naroči, jih naredim. Velikih naročil pa ni; na razstavi je sicer veliko navdušenja in zanimanja, vendar potem na to pozabijo ali pa ostane sodelovanje le pri prvem naročilu. Seveda jih ne morejo prodati, če pa jih prodajajo v trgovinah skoraj štirikrat višji ceni,« je nekoliko razočarano povedal Marjan Šadl. Kaj mu torej koristijo znak kakovosti in priznanja, da zna narediti zares izvirni turistični spominek?

Ker je ostala žena brez službe, bi Šadlovim prišel dodatni zaslužek še kako prav. Upajo, da bo več uspeha in koristi od izdelovanja venčkov in šopkov ter nakita.

Šarika Ščančar svetuje kmečkim gospodinjam

Na vrtu harmonija povrtnin in zelišč

stah izmenično povrtnino in zelišča, navdušeno spoznavale, da rastlina, ki je podobna koprivi, diši kot limona, spet druga kot kumara ali menta... In prav vsako lahko uporabijo kot solato ali kot dodatek solati. Izvedle so tudi, da si lahko vse zdravilne čaje oziroma mešanice, ki pomagajo pri preprečevanju ali odpravljanju raznih bolezni, pripravijo kar same, če v vrtu ali okrog hiše poleg okrasnih rož zasadijo tudi nekatera zdravilna zelišča.

Ker so trajnice, z njimi ne bo veliko dela, družina pa bo imela vedno svež in doma pripravljen čaj.

Šarika Ščančar je že od nekdaj tesneje povezana z naravo, zelo dobro pozna prekmurske in prleške gozdove, drevesa in rastline. Rada poudarja, da ji tehnični napredek ne pomeni prav nič, kajti zanima jo le to, kar ustvari narava. Njen interes ni, da bi nabirala zelišča za splošno porabo, od tega si ne obeta kakšnih posebnih kori-

Največja želja Šarike Ščančar iz Rkičana je, da bi kmečke žene same vzgajale, nabirale in shranjevale zdravilna zelišča.

sti. Njena želja je, izobraziti ljudi: »V tem, da si bodo ženske same vzgajale in nabirale zdravilna zelišča, pripravljale čaje in skrbele za zdrav način življenja... da, v tem vidim svoj uspeh.«

In kako, da je Šarika tako vzljubila zdravilne rastline? V njej je neka nuja, da se mora nenehno učiti, spoznavati nove stvari in sprejemati nova znanja. V življenju je prebrala malo romanov in ogromno strokovnih knjig. Že pred petnajstimi leti je začela z biovrtom; zatem je spoznala vse o gobah (kar se je dalo naučiti), nato pa se je ob pomoči starih knjig navdušila nad zelišči. Zdravilna

zelišča so tudi številne dišavnice, eno osnovnih pravil pa je, da mora povrtnina rasti v vrstah (ne v gredah) v harmoniji z zdravilnimi zelišči. Nazadnje je začela tudi mešati čaje.

»Vsaka pokrajina ima svojo bolezen in zdravilno rastlino, s katero lahko to bolezen pozdravimo. Vsak kraj ima dovolj zdravilnih rastlin. Najbolj preprost in enostaven pripravek iz njih je čaj — rastline so občutljive predvsem za visoko temperaturo, zato moramo predvsem paziti, da jih ne prevremo. Če nismo tako bolni, da bi morali v bolnico, lahko z zdravilnimi zelišči obvladujemo skoraj vsako obolenje, če ga odkrijemo na začetku,« po-

jasnjuje Šarika, ki je bila 36 let zaposlena v zdravstvu. Prav tako dodaja, da je skorajda hujski od bolezni strah pred bolečino, ki se pojavi ob prvih znakih bolezni. In če imamo doma vedno pri roki čaje, s katerimi si lahko takoj pomagamo, strah mine.

Šarika Ščančar nima nobenih skrivnosti, zato rade volje svetuje in pomaga vsakomur, ki se oglasi pri jej. Rada bi, da bi se vsi zavedali pomena Hipokratovih besed Naša hrana naj bo naše zdravilo. Na podeželju to ni težko, kajti le nabrati je potrebno posamezne rastline (seveda ne na poljih, ki so škropljena). Tako bi lahko že zgodaj spomladi začeli nabirati razne zelene bilke, ki bi jih lahko uporabili kot solatovke. S tem bi prečistili telo, izboljšali prebavo, presnova bi bila dobra in s tem bi bilo tudi manj bolezni.

Vse rastline pa bi si morali ogledati v naravi, v naravnem okolju, kajti le tako bi jih lahko drugič spet prepoznali.

Vse rastline, ki jih imamo za plevel, so tudi zelišča, trdi Šarika Ščančar. Najbolj trdovratni pleveli so tudi najbolj zdravilni! Tako bi lahko koristno uporabili plešec, ptičjo dresen, kurja črevca, mrtvo koprivo, trpotec, tolščak, žitni zebret, preslice, pirnice...

V biovrtu naj bi vrste potekale v naslednjem zaporedju: paradiznik in kamflice ali ognjič, paprika in bazilika, česen in tagetes (to so pravzaprav žametnice, ki bi jih morali posaditi povsod tam, kjer je nevarnost listnih uši)

zavarovalnica triglav d. d.
območna enota M. Sobota
69001 Murska Sobota, Lendavska 5

V skladu z Evropo in sodobnimi načini zavarovanja

PAKETNO ZAVAROVANJE KMETIJ

ki ga narekuje čas previdnosti in podjetnosti

PAKETNO ZAVAROVANJE KMETIJ ZAJEMA:

— premoženjska varnost
— varnost pri kmetijski produkciji
— varnost motornih vozil in delovnih strojev

PREDNOST PAKETNEGA ZAVAROVANJA KMETIJ:

— paketno zavarovanje, permanentno zavarovanje, kvalitetnejše in hitrejše odločanje

UGODNOSTI PAKETNEGA ZAVAROVANJA KMETIJ:

— komercialni popust v višini 20 odstotkov za vsa sklenjena zavarovanja
— možnost obročnega odplačevanja brez obresti — do 12 obrokov letno
— pri gotovinskem plačilu še dodatnih 10 odstotkov popusta
— pri življenjskem zavarovanju druga premija zastoj

TRIGLAV ZAVAROVALNICA — ZAVAROVALNICA TRIGLAV
M. Sobota

KER ŽIVLJENJE POTREBUJE VARNOST

BOLCAR AGROAVTOMETAL
SPUHLJA 53, 62250 PTUJ
TEL. 062 776-515, FAX 062 776-208

- Ponujamo vam program kmetijske mehanizacije
- Dobri prodajni pogoji:

Nudimo

- kratkoročna posojila do štirih mesecev — dolgoročna posojila do pet let
- brezplačna dostava na dom

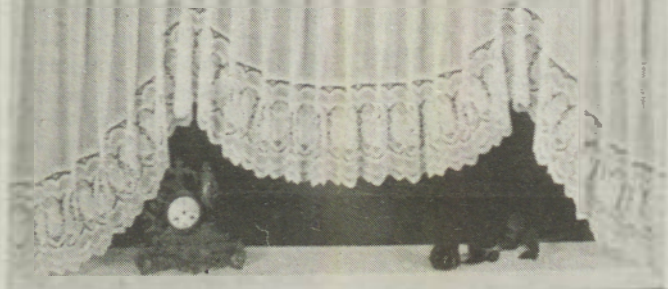
Zbiramo prednaročila za umetna gnojila **PO NAJNIŽJIH CENAH**
Z DOSTAVO NA DOM!

Olepšajte svoj dom
z našimi zavesami!

TEKSTIL
DEKOR

Informacije in nakup: HOČE, Stara c. 42, telefon: (062) 611-062

TEKSTIL DEKOR IN VESTNIK
VAS NAGRAJUJETA

pet srečnežev bo dobilo zavese v vrednosti 6.000 SIT!

KUPON — VESTNIK IN TEKSTIL DEKOR

Pošilja _____
iz _____
ulica _____
pošta _____

Izrežite kupon, prilepite ga na dopisnico in pošljite na
naslov: Vestnik, Titova 29, M. Sobota.

Saubermacher
Süüd

ZA ŽIVLJENJA VREDNO OKOLJE

BRAMAC VARNA ŠTREHA
ZA VSE ŽIVLJENJE

Pod streho BRAMAC boste našli v prihodnosti varnost in udobje zase in za vaše otroke. Za kakovost materiala in odpornost proti zmrzali dajemo 30-letno garancijo. Lepoto strehe, harmonijo med hišo in streho določite sami: izbirajte med dvema modeloma in štirimi barvami za individualnost svoje strehe.

In ne pozabite na kompletni sistem dodatkov po meri, ki hitro in varno reši vse strešne detaje.

Odločite se za streho BRAMAC — za varno prihodnost.

BRAMAC

30 let garancije = vaša varnost

KUPON V 5

Prosim, pošljite mi brezplačno in neobvezno predloge, cene in kupoprodajne pogoje.

IME IN PRIIMEK _____

POKLIC _____

NASLOV _____

Če potrebujete nasvete, pokličite naš tehnično informativni oddelček po telefonu (068) 22-016 in (0602) 95-074

BRAMAC d.o.o. Škocjan — vse za streho

Sedež in tovarna I: 68275 Škocjan, Dobruška vas 45,
tel. 068/22-016, telefax: 068/76-290

Tovarna II: 62375 Šentjanž, Otiški vrh — Dravograd,
tel. 0602/85-074, telefax: 0602/85-206

»Vtegnjena« hiša in hiša na »kükel«

Glede na zunanjo obliko, kako se gospodarski prostori vežejo s stanovanjsko hišo, najdemo v Prekmurju in njegovi južni ter jugozahodni sosesčini več načinov.

Pri hiši, ki ima gospodarske prostore pridružene kot podaljšek v ravni črti in poteka dvokapna streha brez lomljenja (ta oblika je gotovo najstarejša), so si dosedanji avtorji, ki so pisali o prekmurski hiši, edini: to je »stegnjeni dom« (»ravna hiša«, »ramba na povdiljek«, »vtegnjena hiša«). Značilna je za obcestne vasi, kjer je hiša dosledno obrnjena k cesti s čelno stranjo. Danes je tak dom največkrat znamenje revnejše

Hiška, ki jo lahko vidite v Šalamencih, je res skromna, toda z bogato oblikovanimi svisti. bbp

hiše, v preteklosti pa je bila ta oblika zlasti na Ravenskem zelo razširjena.

Za dom, ki ima gospodarske prostore pridružene k hiši pravokotno (v obliki črke L), se je v dosedanji stroko-

vni literaturi uveljavilo ime »zatočeni hram«, »dom na vogel« ali »dom na akela«. Terenski zapisovalci so za to obliko hiše ugotovili ljudsko rabo »hram v ključ«, poleg tega pa še druga imena: »za-

točeni hram«, »hiša na kükel«, »zakrblučena hiša«, »hiša na akela«, »hiša na eka«. Ta oblika je bila gotovo najbolj razširjena in je zato tudi najbolj značilna za to območje. Številni gospodarski prostori se zlasti pri večjih kmetijah poudarjeno vrstijo drug za drugim, tako da stanovanjski prostori dajejo vtis popolne podrejenosti. Povezava s pripadajočim zemljiščem je tako pri »stegnjenem domu« kot pri »domu v ključ« poudarjena z vrhom sadovnjakom in poljem, okolje doma smiselno dopolnjuje.

Tadeja Zupančič si tako mislija ureditev okolice hiše v Slovenskih goricah.

Za dom z dvakrat lomljeno streho, pri katerem je del gospodarskih prostorov podaljšan proti dvorišču vzporedno s stanovanjskim delom hiše (oblika črke U), najdemo v literaturi oznako »dom v ključ« kot nasprotje »doma na vogel«, na terenu pa za to obliko so dobili potrdila. Ljudstvo raba pozna za tak dom »hram na dva kükla«, »hram na dva akela«, pa tudi »hram v ključ«, če ne gre za izločitev od doma v obliki

Domov v taki obliki najdemo v Prekmurju precej, vendar tretji krak (postavljen vzporedno stanovanjsko) najdemo krajši. Tu je navadno sanje gumno za mlačev ali hišica za shranjevanje vozov. Tak dom v splošnem ne najdemo dvorišča, kakor je dostikrat v Beli krajini, zlasti v okolici Vinice in Adlešičev, kjer z vhod na dvorišče zapre dvojnim vrati in se od doma na dva vogla spremlja v zaprt četverkotni dom.

Poleg vseh opisanih oblik pa so na vsem panonskem ozemlju znane tudi precej druge oblike. Namen, ki jih določa, prostore v posameznih hišah, se je kazal zlasti s tem, da se je kazal zlasti s tem, da no zakonodajo po letu 1918, ki je upoštevala požarnovarnostne ukrepe, pa tudi posepešena agrarizacija je imela večje skednje za posledico, ki so jih od srede 19. stoletja naprej zlasti na Ravenskem postavljali kot samostojne stavbe. Po zamenjavi gradbenih ne snovi — opeka namesto lesa — si v zadnjih desetletjih iz gospodarskih hiš (in tradicije, op. a.) vrti zadevajo združevati stanovanjske in gospodarske prostore pod skupno streho.

(Kmečka hiša v območju skem panonskem svetu, vrti nik po razstavi, avtor: Šarč, Ljubljana 1971)

Ko se odločaš o nakupu pohištva
... NE MEČI DENARJA V ZRAK!

Ali že veste, kje lahko kupite najcenejše:
dnevne sobe,
spalnice,
otroške sobe,
kuhinje,
sedežne garniture,
predsobe,
parket,
pohištveno okovje...

LAMA TRADER

Logarovci 12/a
(PRI MARINCU),
TEL: 069/87-319

KRIŽEVSKÉ OPEKARNE

69242 KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU, BORECI 49

Preskušena opečna kritina
z več kot 80-letno tradicijo!

Bobrovec je element opečne kritine, ki ima tradicijo. Kakor nekoč za stara mestna jedra, cerkve, gradove in podobno, se uporablja tudi danes kot kritina, ki ni prišla iz mode. Nasprotno. Je kritina, ki ima zgodovino in prihodnost. S svojim naravnim izgledom, jasno linijo, daje stavbi svojstven izgled. Bobrovec je kralj med kritinami. Izpolnjuje vse klimatske zahteve, svoje lastnosti glede zaščite objekta pred atmosferskimi vplivi, izenačevanja vlažnosti in temperaturnih razlik med stavbo in zunanjo atmosfero, odpornosti proti mrazu, glede oblike in velikosti, ki omogočata številne arhitektonske oblike, je dokazal tekom stoletij.

KMETIJA
92
VESTNIK

PRILOGO SO
PRIPRAVILI:
novinarica Bernarda Babič,
Peček, urednik Janko Vrhovnik,
lektorirala Nevelja Vrhovnik,
oblikovala Ksenija Štanič